

BESZÁMOLÓ

a Bankszövetség 2018 negyedik negyedévi tevékenységéről

Budapest, 2019. február

Tartalom

I. Vezetői összefoglaló	3
II. Makrogazdasági kitekintés, a bankszektor működési feltételei.....	6
III. Vállalati üzletág	8
IV. Lakossági üzletág.....	9
V. A bankszektor működését befolyásoló további fontosabb szabályozási fejlemények.....	9
Az egyes igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló törvény	9
A pénzügyi közvetítőrendszert érintő egyes törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló törvény	10
A közjegyzőkre vonatkozó jogszabályok módosítása	10
GDPR ágazati jogszabály csomag őszi benyújtásának megíúsulása	10
Felkészülés a Settlement Discipline Regulation implementálására.....	10
Társasági esemény reform	11
OBA díjszabás módszertani változása.....	11
VI. A Magyar Nemzeti Bankkal kapcsolatos fejlemények.....	11
A jelzáloghitel-finanszírozás megfelelési mutató (JMM) felülvizsgálata	11
A Pmt. szerinti szűrőrendszer kidolgozásának és működtetése minimumkövetelményeinek részletes szabályairól szóló MNB rendelet	12
Konzultáció a balloon/bullet törlesztési típusú hitelek kockázatainak kezeléséről szóló vezetői körlevélről .	12
VII. Pénzforgalom	12
Az azonnali fizetés projekt állása.....	12
SWIFT magyar felhasználói csoport tevékenysége.....	13
EPC éves Közgyűlés fontos döntései.....	14
SEPA SCTInst egy éve és TIPS.....	14
924/2009 rendelet – a cross-border tranzakciók díjszabályozása.....	15
Bankkártya aktualitások	15
A SZÉP kártyával kapcsolatos fejlemények.....	15
A készpénz kereskedelem fejlesztése.....	16
VIII. Adózás, számvitel	16
Adózás	16
Adatszolgáltatás	17
IX. Bankszövetségi fejlemények	17
Nemzetközi kapcsolatok.....	17
CECBC konferencia	18
Kommunikációs statisztika és aktualitások	18
Pénz7 – a 2018/19-es tanév előkészületei	18
Az előzőekben nem említett munkabizottságok, munkacsoportok	19
MELLÉKLET- NEMZETKÖZI KITEKINTÉS: SZABÁLYOZÁS, FELÜGYELET	23
I Globális szabályozás	23
I.1 Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB)	23
I.2 Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS).....	25
II Európai szabályozás.....	27
Az Európai Bizottság 2019. évi munkaprogramja	28
Megállapodás a banki szabályozáscsomagról	29
Prudenciális szabályozást érintő kérdések	29
Szanálási szabályokat érintő kérdések	30
A Tőkepiaci Unióval (CMU) összefüggő szabályozási folyamatok felgyorsítása	30
További folyamatban lévő első szintű szabályozási dossziékkal kapcsolatos fejlemények	31
Fontosabb EBA és ESMA szabályozási folyamatok	31

I. Vezetői összefoglaló

2018 negyedik negyedévében az egyéb adatokból következtethetően **lassulhatott a világgazdaság növekedési üteme**, ugyanis az elsősorban az Egyesült Államok és Kína közötti kereskedelmi háború már egyértelműen érezteti hatását az amúgy is strukturális nehézségekkel szembesülő kínai és európai gazdaságokban. Bízató ugyanakkor, hogy újraindultak a kereskedelmi tárgyalások a világ két legnagyobb gazdasági hatalma között. Globális szinten a pénzügyi kondíciók a fejlett piaci tőzsdék markáns zuhanása miatt romlottak, ezzel ellentétben az EKB, valamint a Fed idei évre várt kamatemelései teljesen kiárazódtak.

A protekcionista intézkedések még nem okoztak visszaesést az **USA** növekedésében. Ugyanakkor a megszavazott adócsökkentések rövidtávon valamelyest élénkítik az érett ciklusába érkező növekedést, amelynek fő hajtóereje továbbra is a belső fogyasztás.

Az **Európai Unió** növekedése a negyedik negyedévben érezhetően lassult, egyes országokban a technikai recesszió sem zárható ki. Reálgazdasági értelemben tehát a kilátások kedvezőtlenebbé váltak. A jövőbeni növekedést illetően jelentősek a lefelé mutató kockázatok, elsősorban a kereskedelmi háború veszélye, a nagy tagállamok belső és az EU szintű politikai feszültségei, illetve az egyre nagyobb eséllyel megállapodás nélkül végbemenő Brexit miatt.

A **kínai gazdaság** növekedési ütemének mérsékelt lassulása várhatóan a negyedik negyedévben is folytatódott. A gazdasági növekedés visszaesésének elkerülése érdekében a kormányzat az óvatosan elindított fiskális és monetáris szigorítást célzott intézkedésekkel lazítja, támogatja a tartományi kormányzatok beruházásait, illetve enyhített az árnyékbanksi hitelbővülést visszafogó eszközein.

A **magyar gazdaság** külső környezete - a kedvezőtlen globális folyamatok hatására - már kevésbé támogató a növekedési, illetve külső egyensúlyi kilátásokat illetően. A **fogyasztás** dinamikája az erősödő bázis miatt tovább lassulhatott, de így is meghatározó maradt a GDP bővülésében, amihez mind az ingatlan, mind az ipari és szolgáltató ágazati beruházások is hozzájárultak. A **nettó export** a negyedév első két hónapjában várakozáson alul teljesített, alakulásában az erős fogyasztás és a javuló beruházások importigénye és a magas olajárak miatti cserearány romlás is szerepet játszhatott. A **munkaerőpiacon** a foglalkoztatási és a munkanélküliségi helyzet minimális mértékben tovább javult, az előbbi egytized százalékponttal nőtt, míg az utóbbi ugyanennyivel csökkent az előző negyedévhez képest; a foglalkoztatás lassuló ütemű bővülését a szűkülő munkaerő kínálat vezérli, amelynek elégtelensége egyre több ágazatban effektív korlátot jelenthet. Az **infláció** éves üteme a negyedév első hónapjában közel hatéves csúcsra, 3,8%-ra ugrott, azonban az üzemanyagárak egy évvel korábbi magas bázisa és meredek zuhanása miatt decemberre visszaesett a 3%-is inflációs cél alá. Az enyhe inflációs nyomást tükrözi, hogy a maginfláció a cél alatt maradt, 2,6%. A **központi költségvetés** pénzforgalmi hiánya év végén 1.445 milliárd forint volt. A hiány elsődleges oka az uniós forrásokból megvalósítandó projektek költségvetési előfinanszírozása. A **külkereskedelmi mérleg** robusztus többlete a megugró belső kereslet hatására mérséklődik, de a külső egyensúly mutatói változatlanul kedvezőek. A **tőke mérleg** az uniós átutalások növekedése miatt érdemben javulhat, s ez hozzájárulhat ahhoz, hogy a **külső finanszírozási képesség** meghaladhatja a GDP 5%-át.

A Magyar Nemzeti Bank bejelentette a **monetáris eszköztárának** átalakítását: a rövid hozamokra ható nem konvencionális eszközök köre leegyszerűsödik, emellett megtörténik a hosszú hozamokra ható nem konvencionális eszköztár finomhangolása.

2018 október-novemberben az előzetes felügyeleti statisztikák alapján a **hitelintézetek összesített mérlegfőösszege** 1,6 százalékkal (608 milliárd forinttal) növekedett. A **forrás oldalon** a teljes **bruttó betétállomány** 502 milliárd forinttal (1,9%-kal) bővült. Mind a vállalati, mind a lakossági betétek növekedtek, előbbiek igen jelentős mértékben (+7,8%, 666 milliárd forint), utóbbi az átlagtól kissé elmaradóan (+2,2%, 203 milliárd forint). A fentiekkel szemben az államháztartási források jelentősen csökkentek (-24,7%, 325 milliárd forint). Az **eszközállományon** belül a **bruttó hitelállomány** október-novemberben 1,7 százalékkal (349 milliárd forinttal), a bankközi hiteleket nem számítva 1,5 százalékkal (268 milliárd forinttal) emelkedett. A hitelezéssel összefüggő értékvesztés és értékelési

különbözet némileg tovább csökkent. A nem pénzügyi vállalati szektor bruttó hitelállományának kéthavi növekedése csaknem fél százalékponttal haladta meg a teljes hitelállomány bővülésének átlagos értékét (2,1%, +200 milliárd forint), a háztartási hitelek bővülése (1,4%, 83 milliárd forint) elmaradt az átlagtól. A hitelintézeti szektor teljes **hitel/betét mutatója**¹ 67%, míg bankközi állományok nélkül számítva 80%.

Az adózás előtt számított **eredmény** - a megelőző év azonos időszakához képest 14%-kal csökkenve - kicsivel meghaladta az 510 milliárd forintot. Ez évesítve 13,3% tőkearányos és 1,5% eszközányos megtérülést jelent. Osztalék, céltartalék és értékvesztés nélkül számítva, 364 milliárd forint nyereség mellett, csak 9,4%, illetve 1,1% a tőke, illetve az eszközányos megtérülés.

A korábbi Növekedési Hitelprogramok alapelvei mentén az MNB 2019 januárjában elindította az **NHP Fix** nevű programját 1000 milliárd Ft-os keretösszeggel, amely szintén a kkv-szekort célozza. A jegybank várakozása, hogy az NHP Fix a beruházások szintjét 2019-ben 0,2 százalékponttal, 2020-ban pedig 0,8 százalékponttal emelheti, és ennek következtében a 2020-ban várt gazdasági növekedéshez 0,2 százalékponttal járulhat hozzá.

Az MNB kezdeményezésére készülöben van és várhatóan 2019. év második felében indul el egy olyan elektronikus felület, úgynevezett **Elektronikus Hiteligénylési Felület**, amelyen keresztül a mikro- és kisvállalatok egyszerre több bankhoz is benyújthatják ugyanabban a formában hiteligényüket, és amelyre a csatlakozó hitelintézeteknek néhány napon belül, összehasonlítható formában kell ajánlatot adniuk.

A **közjegyzői díjszabásról** szóló új IM rendelet hatálybaléptetését 2019. április 1-jére halasztotta el az Igazságügyi Minisztérium.

Az **OBA díjmegállapítással** és -fizetéssel kapcsolatos módszertana több ponton módosul a közeljövőben. Ezek egyike egy új anticiklikus mutató bevezetése, amely lehetővé teszi a konjunktúra ciklusok figyelembevételét a díjak meghatározása során. Ez a változás a 2019. évi díjmértéket nem érinti. Ugyancsak változni fog a díjfizetési ciklus kezdete is (január 1-ről október 1-re) annak érdekében, hogy a kiszámíthatóság növelése érdekében auditált adatokon alapuljon a díjak kiszabása az egyes ciklusok teljes időszakában.

A negyedik negyedév során az MNB felülvizsgálta a **jelzáloghitel-finanszírozás megfelelési mutató** meghatározásának módszertanát, valamint ezen keresztül a jelzáloglevél piacot mélyítő intézkedéseket is be kíván vezetni. A JMM rendelet módosítására az MNB tervei szerint két ütemben kerül sor, 2019 februári és októberi hatályba lépéssel. A módosított rendelet emeli a JMM mutató küszöbértékét, a figyelembe vehető stabil források eredeti futamidejét, a de minimis értékhatárt, árjegyzést, valamint hitelminősítést vezet be az értékpapírokra, illetve ez utóbbit a kibocsátásban érintett intézményi körre.

A jegybank új rendelet kibocsátásával szabályozta újra a **pénzmosás elleni feladatokat** szabályozó törvény szűrőrendszerekkel kapcsolatos követelményrendszerét, ideértve az online ügyfél-átvilágítást, az egyszerűsített ügyfél-átvilágítást és a szűrőrendszerekkel kapcsolatos elvárásokat, valamint módosította, illetve kiegészítette a kötelező képzést érintő szabályokat.

A pénzforgalom legfontosabb projektjének - az **azonnali fizetési rendszernek** - a jegybanki megvalósítása a projektirányítás értékelése alapján az ütemtervnek megfelelően halad. Az év utolsó periódusában a munka három területre koncentrálódott, a projekttel szorosan összefüggő üzleti **folyamatok alapszintű egységesítésére** a szolgáltatások közötti átjárhatóság megteremtése érdekében, a **fizetési kérelem** üzleti folyamatának és adattartalmának meghatározására, valamint a **fizetési márka** kialakítására. Felmérést készített a **banki résztvevők felkészülési állapotáról**, illetve a késedelmi okokról és kockázatokról. A szereplők több okot jelöltek meg a felkészültségük aktuális állapotával összefüggésben, azonban nem merült fel arról információ, hogy bármelyik szereplő ne tudná teljesíteni határidőre a követelményeket. A tranzakció kezelés képességének megvalósítását a

¹ Nettó hitel / nettó betét

bankok 60 százaléka év végéig vállalta befejezni, a folyamatos rendelkezésre állás biztosítását a szereplők többsége 2019-re ütemezi. A bankközi klíringrendszer új árazási modelljének célja az azonnali fizetés elterjedését segítő díjstruktúra kialakítása. A GIRO eddigi tranzakció alapú díjazásához képest, most éves, szektorszintű elszámolásforgalmi rendszerhasználati díjat tervez meghatározni. A csomagárazás alkalmazása során a kiegészítő szolgáltatásoknak nem lesz többletköltsége.

Lezárult a **cross-border tranzakciók díjával összefüggő EU rendelet (924/2009)** módosításának érdemi szakasza. A nemzetközi együttműködésben bemutatott, a szabályozás körére és a díjazonosság, illetve a dinamikus valuta konverzió (DCC) bevezethetősége időszükségletére és utóbbi technikai megvalósíthatóságára vonatkozó érveket az EU Osztrák Elnökség ciklusának végére vették érdemben figyelembe. A trialógusban született megállapodás értelmében az átutalások díjazonosságára vonatkozó szabályt 2019. december 15-től, a DCC-hez kapcsolódóakat pedig további egy évvel később kell elkezdni alkalmazni a tagbankjainknak.

A **Széchenyi Pihenő (SZÉP) kártyával** kapcsolatosan a pénzügyi tranzakciós illeték mentesség mellett további eredmények születtek a végrehajtási eljárásokkal kapcsolatban, illetve egy hónappal meghosszabbították az átállási határidőt.

A korábbi évekhez hasonlóan ehhez az időszakhoz kötődtek fontos **jelentésszolgálati** változások, valamint a következő évi **adótörvények** módosításainak véleményezése. Kiemelendő ez utóbbi körben a természetes személyek kincstárnál vezetett állampapír-forgalmazás érdekében igénybe vett ügyfélszámlája és más számlavezetőnél vezetett fizetési számlája között lebonyolított fizetési műveletek után 2019-től bevezetett pénzügyi tranzakció illetékmentesség technikai lebonyolításával összefüggő technikai problémával kapcsolatos javaslatétel.

A bankszövetségi fejlemények közül említést érdemel a **nemzetközi kapcsolatokban** elért új eredmény, a Bankszövetség főtitkárának megválasztása az Európai Pénzügyi Intézet (EMMI) igazgatósági tagjai közé, valamint Közép Európai Jelzáloglevél Konferencia (CECBC) sikeres budapesti megrendezése.

A **globális szabályozó testületek** a negyedév során a G20 találkozóra előkészülve értékelték a globális pénzügyi stabilitási és szabályozási fejleményeket. A **globális pénzügyi rendszer piaci fejleményeit és sérülékenységeit** vizsgálva a **Pénzügyi Stabilitási Testület (FSB)** szerint kiemelt figyelmet érdemel, hogy a monetáris politika néhány fejlett gazdaságban megfigyelhető normalizálása hozzájárult a pénzügyi kondíciók jelentős szigorodásához a feltörekvő gazdaságok egy részében; bizonyos eszköz osztályok - sok gazdaságban ideértve a lakóingatlanokat – a túlértékeltség jeleit mutatják; és a geopolitikai bizonytalanságok is fennmaradtak. A testület kiemelte, hogy a kamatlábak visszaugrásakor fellépő kockázatok különösen fontosak, hiszen azok és a szélesedő spread-ek megemelik az adósságszolgálatot, ami a vállalati és a szuverén kockázatok újraértékeléséhez vezet, valamint rámutatott, hogy a nem banki pénzügyi közvetítés jelentős likviditási és lejárat transzformációt végez, és így fokozza a kockázatos eszközök koncentrációját. A **Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS)** a G20 számára készített jelentésében értékelt az aktuális szakpolitikai és felügyeleti kérdéseket és a válság utáni reformok tagjainál megvalósított bevezetését. Az **európai szabályozási folyamatok** a 2019. májusi európai parlamenti választások, az új Európai Bizottság felállítása, valamint a pénzügyi területen napirenden lévő még mindig jelentős számú jogszabály alkotási eljárás determinálta. Emiatt új, első (irányelvi és rendeleti), illetve második (delegált irányelvi és rendeleti, valamint RTS és ITS) szintű szabályozás előkészítésének elindítására nem került sor, az európai uniós intézmények jelentős erőfeszítéseket tettek azonban a nyitott dossziék és a folyamatban lévő eljárások lezárására. Ezt jól tükrözte az Európai Bizottság októberben kiadott következő évi **programterve**, amely így is ambiciózus célokat határozott meg, elsősorban a Tőkepiaci Unió első (irányelvi és rendeleti) szintű szabályozásainak lezárása irányában. Ebben a folyamatban a legjelentősebb fejlemény a **banki szabályozási, kockázatcsökkentési csomag** trialógusban folyt érdemi egyeztetések novemberi lezárása volt, amely véglegesített egyebek mellett olyan fontos kérdéseket, mint az NSFR és a tőkeáttételi ráta kalibrálása, egyszerűsített NSFR bevezetése, bizonyos arányossági szabályok bevezetése kis, nem komplex intézményeknél, a KKV támogatási tényező meghatározása, egyes szoftver eszközök mentesítése a szavatoló-tőke elemekből

történő levonás alól a prudenciális szabályokkal összefüggésben, valamint a szanálási szabályok körében többek között a MREL instrumentumok lakossági ügyfeleknek történő értékesítésének a korlátozása. A fenti eredmény melletti további jelentős előrelépést célozva a Bizottság nyomatékossította a tárgyaló felekben a **Tőkepiaci Unió** keretében még 10 nyitott szabályozási dossziéval összefüggő feladatokat a jogalkotó partnerintézményeket célzó kommunikációjával.

A Magyar Bankszövetség a hitelintézeti szektor fejlődését és működését segítő, kiemelkedő egyéni teljesítmény elismerésére alapította a Magyar Bankszövetség Aranykaptár Díjat és a bankszektorban eltöltött, példaértékűen eredményes életút elismerésére az Aranykaptár Kitüntetést. A 2018-as évváró bankszövetségi eseményen az alábbi elismerések kerültek kiadásra az Elnökség döntése által:

- Auth Henrik - Aranykaptár Kitüntetés
- Móra Mária (Magyar Bankszövetség) - Aranykaptár Díj

II. Makrogazdasági kitekintés, a bankszektor működési feltételei

2018 negyedik negyedében az egyéb adatokból következtethetően **lassulhatott a világgazdaság növekedési üteme**, a növekedés is tagoltabbá vált az egyes térségekben, ugyanis az elsősorban az Egyesült Államok és Kína közötti kereskedelmi háború már egyértelműen érezteti hatását az amúgy is strukturális nehézségekkel szembesülő kínai és európai gazdaságokban. Az IMF az ez évi és a jövő évi növekedési várakozását egyöntetűen 0,2 százalékponttal csökkentette (3,7%-ra). Globális szinten a pénzügyi kondíciók a fejlett piaci tőzsdék markáns zuhanása miatt romlottak, ezzel ellentétben az EKB, valamint a Fed idei évre várt kamatemelései teljesen kiárazódtak. Az olajárak az év végén részben keresleti, részben kínálati aggodalmak miatt egy évtizede nem látott mértékben estek vissza. Az amerikai elnök által bejelentett és bevezetett protekcionista intézkedések, védővámok egyelőre nem érik el azt a szintet, ami visszaesést okozna az **USA** növekedésében, azonban a nagy kereskedelmi partnerek esetleges válasza erősíthetik egy globális kereskedelmi háború kockázatát. Ez középtávon az üzleti bizalmat, így a beruházási hajlandóságot is rombolhatja. Ezzel szemben a megszavazott adócsökkentések rövidtávon valamelyest élénkítették az érett ciklusába érkező növekedést. A munkaerő-piaci és jövedelmi adatok alapján a bővülés fő hajtóereje továbbra is a belső fogyasztás lehet. Egyes vállalatok azonban már érzik a kereskedelmi háború negatív hatásait. Bízató ugyanakkor, hogy újraindultak a kereskedelmi tárgyalások a világ két legnagyobb gazdasági hatalma között. A Fed decemberben ismét 25 bázisponttal emelte az irányadó kamatot (2,50%-ra).

Az **Európai Unió** növekedése a negyedik negyedében érezhetően lassult, egyes országokban a technikai recesszió sem zárható ki. Reálgazdasági értelemben tehát a kilátások kedvezőtlenebbé váltak. A német gazdaság nagy meglepetésre enyhén zsugorodott, a konjunktúramutatók és az ipari adatok pedig további visszaesésre utalnak, noha a fogyasztás ellensúlyozhatja az exporttal kapcsolatos nehézségeket. A gyengébb teljesítmény mögött elsősorban a romló ipari termelés és nettó export állnak, amit a szeptembertől bevezetett új károsanyag-kibocsátás mérési szabványok, valamint a lassuló kínai és globális gazdaság okozott, míg a belső fogyasztás továbbra is pozitív hatással lehetett, amit a kedvező munkaerő-piaci adatok (kilenc éves mélyponton lévő munkanélküliség és csúcson lévő munkahelyteremtés) támasztanak alá. A jövőbeni növekedéssel kapcsolatosan jelentősek a lefelé mutató kockázatok, elsősorban a kereskedelmi háború veszélye, a nagy tagállamok belső és az EU szintű politikai feszültségei, illetve az egyre nagyobb eséllyel megállapodás nélkül végbemenő Brexit miatt.

A **kínai gazdaság** növekedési ütemének mérsékelt lassulása várhatóan a negyedik negyedében is folytatódott. A növekedés legfőbb bázisát változatlanul a belső fogyasztás jelenti, de növekedési ütemének a csökkenése - a beruházásokéval együtt - folytatódik, és a nettó export is fékezőleg hat a bővülésre. A romló gazdasági kilátások hatására Kína a kereskedelmi háború lezárását szorgalmazhatja, azonban a szabadalmi jogok és az ún. „kényszerített” technológiai transzfer kérdése ezt akadályozhatja. A gazdasági növekedés visszaesésének elkerülése érdekében a kormányzat az óvatosan elindított fiskális és monetáris szigorítást célzott intézkedésekkel lazítja, támogatja a

tartományi kormányzatok beruházásait, illetve enyhített az árnyékbanksi hitelbővülést visszafogó eszközein.

A negyedik negyedévben a **magyar gazdaság** külső környezete – a fenti kedvezőtlen folyamatok hatására – már kevésbé támogató a növekedési, illetve külső egyensúlyi kilátásokat illetően. A **fogyasztás** dinamikája az erősödő bázis miatt tovább lassulhatott, de a várakozások szerint így is meghatározó maradt a GDP bővülésében. A **beruházások** tovább segítik a növekedést, ebben mind az ingatlan, mind az ipari és szolgáltató ágazati beruházások szerepet játszottak. A tavalyi harmadik negyedévtől visszafogottan teljesített az **ipar** az új károsanyag-mérési szabályozás (WLTP) bevezetésének hatására, azonban amint az autógyártók fokozatosan megszerzik a forgalomba hozatali engedélyeket, a következő negyedévekben gyorsulhat az ipari termelés. Ezt támogatják az átadott termelőipari kapacitások, a kedvezően alakuló ipari bizalmi indexek, és az utóbbi időszakban meglóduló új ipari rendelések is. A jövőbeni termelésre kifejezetten biztató, hogy tavaly rekordmennyiségű, 1380 milliárd forint értékű működőtőke beruházásról született döntés. A **nettó exportban** ezek a trendek még nem látszanak, a negyedév első két hónapjában várakozáson alul teljesített, alakulásában az erős fogyasztás és a javuló beruházások importigénye és a magas olajárak miatti cserearány romlás is szerepet játszhatott.

A **munkaerőpiacon** a foglalkoztatási és a munkanélküliségi helyzet minimális mértékben tovább javult, az előbbi egytized százalékponttal nőtt, míg az utóbbi ugyanennyivel csökkent az előző negyedévhez képest. A foglalkoztatás lassuló ütemű bővülését a szűkülő munkaerő kínálat vezérli, és háttérben - szinte kizárólagos jelleggel - az elsődleges munkaerőpiac állásteremtése áll. A munkaerő-kínálat elégtelensége egyre több ágazatban effektív korlátot jelenthet; ezért a bérdinamika nemcsak a minimálbér és a garantált bérminimum emelése, hanem a piaci béremelések következtében is magas maradhat.

Az **infláció** éves üteme a negyedév első hónapjában közel hatéves csúcsra, 3,8%-ra ugrott, azonban az üzemanyagárak egy évvel korábbi magas bázisa és meredek zuhanása miatt decemberre visszaesett a 3%-os inflációs cél alá. Az egész év során a 11%-ot meghaladó keresetemelkedés és az ebből fakadó keresletnövekedés néhány részterület kivételével továbbra sem érzékelhető az árakban, hatását a tartósan alacsony importált infláció, illetve a bér- és vállalkozói terhek csökkentése vélhetően kompenzálja. Az igen enyhe inflációs nyomást tükrözi, hogy a maginfláció a cél alatt maradt, 2,6%.

A **központi költségvetés** pénzforgalmi hiánya év végén 1.445 milliárd forint volt. A hiány elsődleges oka az uniós forrásokból megvalósítandó projektek költségvetési előfinanszírozása, ami tavaly összesen 1.886 milliárd forintot tett ki, ezzel szemben az EU 1.430 milliárd forintot utalt át. Az EU módszertanával számított (az EU előfinanszírozással korrigált) 2% alatti értéket is felvehetett az év végére a felelős tárca álláspontja szerint.

Bár a **külkereskedelmi mérleg** robusztus többlete a megugró belső kereslet hatására mérséklődik, a külső egyensúly mutatói is kedvezően alakulnak. A **tőke mérleg** az uniós átutalások növekedése miatt érdemben javulhat, s ez hozzájárulhat ahhoz, hogy a **külső finanszírozási képesség** meghaladhatja a GDP 5%-át.

A Magyar Nemzeti Bank a **monetáris eszköztár** átalakítását, valamint egyes eszközök kivezetését és egy új eszköz bevezetését jelentette be, továbbá közölte, hogy felkészül a monetáris kondíciók normalizálására. Ugyanakkor a továbbra is jelentős bankközi forintlikviditás a rövid hozamok szintjét jóval az alapkamat 0,9%-os szintje alatt tartja. Az új eszköztárban a rövid hozamokra ható nem konvencionális eszközök köre leegyszerűsödik, emellett megtörténik a hosszú hozamokra ható nem konvencionális eszköztár finomhangolása. A 3 hónapos betéti eszköz 2018 végén kivezetésre került és a jövőben a kötelező tartalék veszi át az irányadó eszköz szerepét. Előretekintve a jegybank két eszköz, a forintlikviditást nyújtó swap állomány és a kamatfolyosó optimális kombinációjával kívánja kialakítani az inflációs cél fenntartható eléréséhez szükséges monetáris kondíciókat. Emellett 2018 végéig kivezetésre került a monetáris politikai célú IRS-eszköz és a jelzáloglevél-vásárlási program. A Növekedési Hitelprogram Fix keretében kikerülő likviditást az MNB alapkamaton kamatozó preferenciális betéti konstrukcióval sterilizálja.

Az euró forintárfolyama a negyedév során fokozatosan csökkent, 320,5-326 forint közötti sávban mozgott.

2018 október-novemberben az előzetes felügyeleti statisztikák alapján a **hitelintézetek összesített mérlegfőösszege** 1,6 százalékkal (608 milliárd forinttal) növekedett. A forint eszközök a szeptemberi értékükön álltak (összességében mindössze 6 milliárd forinttal bővültek). A devizaeszközök azonban jelentősen (euró: +5,3%, egyéb deviza: +5,1%) emelkedtek.

A **forrás oldal**on minden fontosabb forrástípus növekedett. A teljes **bruttó betétállomány** 502 milliárd forinttal (1,9%-kal) bővült. Ezen belül a bankközi betétek állománya (1,7%-kal) csökkent, miközben az egyéb betétek átlag feletti mértékben (2,7%-kal) emelkedtek. Az utóbbi bővülése mögött a belföldi és a külföldi állományok kiegyensúlyozott növekedése áll (2,7 és 2,9%), azonban elsősorban a belföldi állományok nominális emelkedése a meghatározó (552 milliárd forint a 27 milliárddal szemben). A bankközi betétállomány átlagos futamideje növekedett, míg az egyéb állományok rövidültek. Mind a vállalati, mind a lakossági betétek növekedtek, előbbiek igen jelentős mértékben (+7,8%, 666 milliárd forint), utóbbi az átlagtól kissé elmaradóan (+2,2%, 203 milliárd forint). A fentiekkel szemben az államháztartási források jelentősen csökkentek (-24,7%, 325 milliárd forint). A bankközi hitelek is magában foglaló **bankközi forrásokban** folytatódott az átrendeződés az instrumentumok között, illetve belföldi-külföldi relációban is a külföld javára, miközben az összegzett állományuk stagnált. Az időszak során a **saját tőke** 78 milliárd forinttal (1,8%) bővült.

A **banki eszközökön** belül a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kivételével minden fontosabb eszköztípus állománya emelkedett. A **bruttó hitelállomány** október-novemberben 1,7 százalékkal (349 milliárd forinttal), a bankközi hitelek nem számítva 1,5 százalékkal (268 milliárd forinttal) emelkedett. A hitelezéssel összefüggő értékvesztés és értékelési különbözet némileg tovább csökkent. A bankközi állományt nem számítva az átlaghoz közeli a hazai állományok növekedési üteme (+1,6%, 249 milliárd forint), a külföldi viszonylatban a bővülés jóval 1% alatti maradt.

A **nem pénzügyi vállalati szektor** bruttó hitelállományának kéthavi növekedése csaknem fél százalékponttal haladta meg az átlagos értéket (+2,1%, 200 milliárd forint), és még ebben az időszakban is értékvesztés visszairás volt tapasztalható. A **háztartási hitelek** bővülése (+1,4%, 83 milliárd forint) ismét elmaradt az átlagostól.

A fenti hatások eredőjeként a hitelintézeti szektor teljes **hitel/betét mutatója**² 67%, míg bankközi állományok nélkül számítva 80%.

Az adózás előtt számított **eredmény** - a megelőző év azonos időszakához képest 14 százalékkal csökkenve - kicsivel meghaladta az 510 milliárd forintot. Ez évesítve 13,3% tőkearányos és 1,5% eszközarányos megtérülést jelent, ami elmarad a megelőző negyedévek mutatóitól. Osztalék, céltartalék és értékvesztés nélkül számítva, 364 milliárd forint nyereség mellett, csak 9,4% a tőke, illetve 1,1% az eszközarányos megtérülés. Az előző év azonos időszakához mérten stagnáltak a nettó kamatbevételek, azonban a díjbevételek csaknem 10 százalékkal nőttek, ugyanakkor az igazgatási költségek csaknem ugyanilyen mértékben emelkedtek (14 százalékos bérköltség emelkedés mellett).

III. Vállalati üzletág

Az **MNB novemberi adatai** szerint 2018 első félévében folytatódott a vállalati hitelezés dinamikus bővülése, a tranzakciók eredőjeként a hitelállomány éves összevetésben 12 százalékkal bővült, a kvv-hitelállomány közel 15 százalékkal emelkedett. Az éven túli futamidejű kvv-forinthitelek esetében a rögzített kamatozás mellett nyújtott hitelek aránya az év első felében csökkent, majd a harmadik negyedévben a tavalyi év végi szintre emelkedett vissza. A kvv-hitelpiacon jelenleg nem jönnek létre széles körben hosszú lejáratú, rögzített kamatozású hitelek, ezért a hitelállomány egészségesebb szerkezetbe történő terelése érdekében az MNB elindította a **Növekedési Hitelprogram Fix** (NHP Fix) konstrukciót.

² Nettó hitel / nettó betét

Az MNB novemberi tájékoztatójában megerősítette, hogy a NHP három korábbi szakasza meg tudta állítani a kkv-szektor hitelállományának csökkenését, így az, az MNB megítélése szerint, sikeresnek tekinthető. A korábbi NHP alapelvek mentén az MNB 2019 januárjában elindította az NHP Fix nevű programját 1000 milliárd Ft-os keretösszeggel, amely szintén a kkv-szektorra célozza. A jegybank várakozása, hogy az NHP Fix a beruházások szintjét 2019-ben 0,2 százalékponttal, 2020-ban pedig 0,8 százalékponttal emelheti, és ennek következtében a 2020-ban várt gazdasági növekedéshez 0,2 százalékponttal járulhat hozzá. A KKV munkacsoport részt vett az NHP Fix terméktájékoztatójának, valamint az MNB és az egyes hitelintézetek között megkötendő keretszerződés kidolgozásának véglegesítésében. A termék 2019. január 1-jén bevezetésre került.

A **Hitelezési felmérés**ben adott banki válaszok alapján a hitelfeltételek minden vállalati méretkategóriában enyhültek. Ez utóbbi a bankok értékelése szerint főként a kamatfelárak csökkenésében jelentkezett és elsősorban a verseny fokozódásának, valamint a gazdasági kilátások kedvező alakulásának volt köszönhető. A vállalkozások oldaláról jelentkező hitelkereslet tovább erősödött 2018 első három negyedévében mind a rövid, mind a hosszú futamidejű hitelek iránt. Az MNB kérdőíves felmérésének eredményei alapján úgy tűnik, hogy a mikro- és kisvállalkozások hitelfelvételi hajlandóságának hiányát elsősorban a beruházási szándék hiánya, valamint a hitelekkel és a külső forrásbevonással szembeni averzió magyarázza, míg a visszautasítástól való félelem nem tűnik fontos szempontnak.

Egységes Hiteligénylési Felület

A nemzetközi és hazai tapasztalatok alapján számos kis- és középméretű vállalkozásnak nehézséget okoz a hiteligénylési folyamat összetettsége. Az MNB számára kiemelten fontos a kkv-k hiteligénylési folyamatának egyszerűsítése és véleményük szerint mind a hitelfelvételi kedvet, mind a bankok közötti versenyt növelné, ha létezne egy olyan elektronikus felület, amelyen keresztül a mikro- és kisvállalatok egyszerre több bankhoz is benyújthatnák ugyanabban a formában hiteligényüket, amire a csatlakozó hitelintézeteknek néhány napon belül, összehasonlítható formában ajánlatot kellene adniuk. A koncepció részét képezi egy hasznos tudnivalókat összegző, jól érthető útmutató összeállítása is. Az Egységes Hiteligénylési Felület (EHF) kidolgozásának érdekében a KKV munkacsoport a negyedév során több alkalommal egyeztetett az MNB képviselőivel. Az EHF várhatóan 2019. év második felében indul el.

IV. Lakossági üzletág

A CSOK-kal kapcsolatos állásfoglalások és egyeztetések eredményei

A Pénzügyminisztérium a negyedik negyedévben újabb, kiegészítő lakáscélú állami támogatással összefüggő szakmai véleményt adott ki, amely az egységes jogalkalmazást szolgálja. A helyiségek fűthetősége, fűtési rendszerek ellenőrzésénél a hitelintézetek jelzett gyakorlati problémáira vonatkozóan került kiegészítésre a korábbi PM szakvéleménye.

December 1-jei hatállyal aktualizálásra kerültek a kettő, ill. legalább három gyermek után támogatást igénylők részére a lakásépítés, új és használt lakásvásárlásra valamint lakásbővítésre vonatkozó tájékoztatók.

V. A bankszektor működését befolyásoló további fontosabb szabályozási fejlemények

Az egyes igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló törvény

Az egyes igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló előterjesztést az Igazságügyi Minisztérium megküldte a Bankszövetség részére és a Jogi, valamint a Workout Munkacsoport véleményezte a tervezetet. A Bankszövetség a Széchényi Pihenő Kártyák megnyitásának kötelezettsége és a rajta

célhoz kötötten elhelyezett összegek jellegével összefüggésben nyitott korlátozott fizetési számlának a végrehajtás alóli mentességére vonatkozóan javaslatot fogalmazott meg a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény módosítására, amelyre vonatkozó rendelkezéseket a 2018. december 6-án kihirdetett egyes igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2018. évi XCI. törvény tartalmazza.

A pénzügyi közvetítőrendszert érintő egyes törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló törvény

A bankfióki dolgozók érdekeinek a védelmében a Bankszövetség kezdeményezte a teljes bizonyító erejű magánokiratok tanúzási szabályainak olyan irányú módosítását, hogy az okiraton ne kelljen szükségszerűen feltüntetni a tanú lakhelyét. Erre vonatkozó rendelkezéseket a 2018. december 21-én kihirdetett pénzügyi közvetítőrendszert érintő egyes törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2018. évi CXXVI. törvény tartalmazza. A Hpt-ben szereplő új szabály azonban nem rendezi megnyugtatóan a kérdést, ugyanis CSOK-os ügyletek esetén továbbra is a tanúk lakcímét kell feltüntetni. Az egységes gyakorlat biztosítása érdekében a 2019. tavaszi törvényalkotási időszakban a Bankszövetség kezdeményezni fogja a jogszabály pontosítását.

A közjegyzőkre vonatkozó jogszabályok módosítása

A közjegyzői díjszabásról szóló új IM rendelet alapján az ügyfeleket terhelő közjegyzői díjak jelentős emelkedésére került volna sor, ami a jelzáloghitelt felvevő ügyfelek esetében is nagymértékű költségnövekedést okozna. Ennek a problémának a megoldása érdekében indult egyeztetésekre is figyelemmel az új rendelet hatálybaléptetését 2018. október 1-jéről 2019. január 1-jére, majd 2019. április 1-jére halasztotta el az Igazságügyi Minisztérium.

GDPR ágazati jogszabály csomag őszi benyújtásának megíúsulása

Az Európai Unió Általános Adatvédelmi Rendeletének (GDPR) a 2018. május 25-i hatályba lépését követően az Igazságügyi Minisztérium módosította az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvényt akként, hogy kijelölésre került a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság felügyeleti hatóságnak. A GDPR jelentős hatást gyakorol a banki folyamatokra, így a Rendelettel összefüggésben szükséges módosítani az ágazati jogszabályokat is, amelynek kapcsán az Adatvédelmi Munkacsoport összegyűjtötte javaslatait, észrevételeit. Az Igazságügyi Minisztérium több alkalommal egyeztetett a stratégiai partnerekkel, így a Bankszövetséggel is az észrevételekről, illetve javaslatokról, azonban az őszi ülészakban nem került megtárgyalásra és elfogadásra az Országgyűlés elé benyújtott javaslatcsomag. A negyedik negyedév végén az Igazságügyi Minisztérium megküldte a Bankszövetség részére az egyes törvényeknek az Európai Unió adatvédelmi reformjával összefüggő módosításáról szóló előterjesztését véleményezésre, amellyel összefüggésben az Adatvédelmi Munkacsoport ülésezett és összeállította javaslatait. Ennek kapcsán 2019 év elején kerül sor személyes egyeztetésre a minisztériumban az érintett jogszabályokat gondozó minisztériumok bevonásával (Pénzügyminisztérium, Emberi Erőforrások Minisztériuma, Innovációs és Technológiai Minisztérium).

Felkészülés a Settlement Discipline Regulation implementálására

A Kiegyenlítési Fegyelemről szóló uniós rendelet (SDR - Settlement Discipline Regulation) első szintű háttér joganyaga a Központi Értéktárakról szóló uniós rendelet (CSDR - Central Securities Depository Regulation). A CSDR-ban már megjelentek alapvető szabályok a tranzakciók teljesítésére vonatkozóan, azonban a részletszabályok 2018 szeptemberében váltak ismertté az erre vonatkozó Settlement Discipline rendelet (SDR) megjelenésével. Az SDR olyan előírásokat tartalmaz, amely a kiegyenlítés megíúsulásának nyomon követését, annak megelőzését, kezelését, valamint a kiegyenlítési fegyelem ösztönzését szolgálják. Tekintettel arra, hogy a rendelet közvetlenül hatályos

és alkalmazandó 2020. szeptember 13-tól, a KELER megkezdte a felkészülést és az egyeztetést a piaci szereplőkkel és szövetségekkel. A Rendelet ismertetett jogi természetű egyben azt is jelenti, hogy attól eltérni nem lehet, ezért a szektor gördülékeny gyakorlatának kialakítása elsődleges cél.

Társasági esemény reform

A KELER, a Budapesti Értéktőzsde és a Magyar Nemzeti Bank májusban társasági esemény reform keretében egyeztetést kezdeményezett a KELER értékpapír kiegyenlítési rendszerhez (T2S) történő csatlakozáshoz szükséges nemzeti megfelelés, a folyamatok és működés terén a transzparencia és automatizáció mértékének további növelése érdekében. A kezdeményezés témáinak kidolgozására létrejött a KELER irányításával egy intézményközi ad hoc Szabályozási és adó munkacsoport, amely a harmadik és negyedik negyedévben *előzetes* bankszektor szintű álláspontot dolgozott ki az értékpapírok keletkeztetése, törlése és a részvényesi meghatalmazott témákban, valamint az értékpapír hozamok kifizetésével, az adó-visszatérítéssel és az automatikus jogosultságkompenzációval kapcsolatban. Az egyeztetések várhatóan tovább folytatódnak a szektor egyéb képviselőivel.

OBA díjszabás módszertani változása

A Hpt.³ 224. § (1) bekezdése alapján az OBA Igazgatótanácsa évente egyszer kialakítja az OBA díjpolitikáját az e törvényben foglalt kereteken belül és ismerteti azt a hitelintézetekkel. Ennek keretében meghatározza a díjkulcsot, az alapdíj mértékét, valamint megállapítja a korrekciós együttható nagyságát.

2019. évtől kezdődően az OBA az Sztv⁴-vel és a Hpt-vel összhangban az **auditált adatok** beérkezését követően szeptember 30-ig állapítja meg az éves díjakat és ennek megfelelően a díjfizetési időszak október 1-től következő év szeptember 1-ig tart. A 2019-es átmeneti időszakban a tagintézetek díjelőleget fizetnek.

Az OBA továbbra is kiemelten kezeli a célszint elérésének megvalósulását, és 2024-ig egyenletes terheltséggel kerül meghatározásra a díjpolitika. Az OBA tagjainak éves befizetési kötelezettségét úgy kell megállapítani a fentiekén túl, hogy figyelemmel legyen az üzleti ciklus szakaszára, valamint a prociklikus befizetések hatását az éves befizetések összegére és a hitelintézetek pénzügyi helyzetére. A gazdaság ciklikusságra figyelemmel 2019-től egy új változó kerül bevezetésre, amely a teljes díjfizetés anticiklikussá tételét célozza. Az **anticiklikus mutató** alkalmazását lehetővé tevő gazdasági környezetről az MNB Makroprudenciális Igazgatósága dönt, és egyúttal javaslatot tesz az OBA számára a mutató mértékére is.

VI. A Magyar Nemzeti Bankkal kapcsolatos fejlemények

A jelzáloghitel-finanszírozás megfelelési mutató (JMM) felülvizsgálata

A hitelintézetek forint lejáratú összhangjának szabályozásáról szóló 20/2015. (VI. 29.) MNB rendelet 2018. negyedik negyedévében felülvizsgálatra került annak érdekében, hogy a hosszú lejáratú jelzálogfedezetű források további rendszerszintű bevonása, és ezzel együtt a jelzáloglevél-piac további mélyülése megvalósuljon. A Rendelet módosítására az MNB tervei szerint két ütemben kerül sor, 2019. februári és októberi hatályba lépéssel. A **JMM értékének** mindenkor el kell érnie a 0,25-ös szintet (a korábbi 0,2 mérték helyett). A módosítással a számlálóban figyelembe vehető tételeknél az egy, ill. két éves források **eredeti futamideje** 2019. október 1-től három évre változik. Bevezetésre

³ Hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény

⁴ Számvitelről szóló 2000. évi C. törvény

kerül a jelzáloglevelek **árjegyzése** akként, hogy az ennek érdekében tartott jelzáloglevelek meghatározott esetben és mértékig csökkentő tényezőként figyelembe vehetőek a mutató számítása során. 2019-től egyúttal 3-ról 10 milliárd forintra nő a **de minimis** határ, azaz a Rendelet hatálya alá a 10 milliárd forint, vagy azt meghaladó, 1 éven túli hátralévő lejáratú nettó lakossági jelzáloghitel-állománnyal rendelkező hitelintézetekre vonatkozik. Új elvárásként jelenik meg a **hitelminősítés**, amelyet az értékpapírra, a kibocsátóra, vagy a fizetési kötelezettséget vállaló intézményre vonatkozóan szükséges teljesíteni.

A Pmt. szerinti szűrőrendszer kidolgozásának és működtetése minimumkövetelményeinek részletes szabályairól szóló MNB rendelet

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény végrehajtásának az MNB által felügyelt szolgáltatókra vonatkozó, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti szűrőrendszer kidolgozásának és működtetése minimumkövetelményeinek részletes szabályairól szóló MNB rendelet gyakorlati alkalmazásának több hónapos tapasztalatai alapján a Bankszövetség pénzmosás megelőzési munkacsoportja korábban már összeállította és az MNB részére két alkalommal is megküldte a szektor által javasolt korrekciókat.

Az MNB a rendelet módosítása helyett végül a témakör újraszabályozása mellett döntött, mert ugyan az újraszabályozás csak néhány tárgykört ölelt fel, azok súlyára és jellegére tekintettel a kodifikációs megfontolások egy új jogszabály megalkotását indokolták.

A felülvizsgálat keretében alapvetően az online ügyfél-átvilágítást, egyszerűsített ügyfél-átvilágítást, szűrőrendszerekkel kapcsolatos elvárásokat szabályozta újra az MNB, valamint a kötelező képzést érintő szabályok kerültek különböző mértékben módosításra, kiegészítésre. A munkacsoport a korábbi véleményezésekben már jelzett észrevételeivel összhangban fogalmazta meg az új rendelet szövegéhez tett javaslatait.

Konzultáció a balloon/bullet törlesztési típusú hitelek kockázatainak kezeléséről szóló vezetői körlevélről

Az MNB a pénzügyi intézmények körében felmérést folytatott le a nagyarányú végtörlesztésű ún. balloon, illetve az egy összegben történő tőketörlesztésű, ún. bullet típusú hitelek sajátosságaiból fakadó kockázatok kezelésével kapcsolatban. A felmérés eredményeként az MNB az ilyen típusú hitelekből származó prudenciális kockázatok szektorszintű egységes értelmezése, mérése és kezelésének legjobb gyakorlata kialakításának érdekében vezetői körlevelet készített, amelyet kibocsátás előtt egyeztetetett a szektorral november végén. A tervezet lényegi tartalmi hiányossága volt a hatóköre egyértelmű kijelölésének hiánya, így kockázati szempontból lényegesen más, enyhébb megítélés alá eső termékek is beleestek, például az éven belüli ügyletek, a mikrohitelek, a törlesztési ütemezés nélküli, vagy likvid eszközökkel fedezett finanszírozások, stb. További fontos problémák az ilyen hitelek ICAAP kézikönyvben foglaltakhoz képest eltérő definiálása, illetve az, hogy nem ismeri el az ilyen törlesztési módszerek projektfinanszírozásban betöltött kockázatokat csökkentő alkalmazásának a szerepét.

Az MNB a fentiek mérlegelését követően küldi ki a körlevelet.

VII. Pénzforgalom

Az azonnali fizetés projekt állása

A Projektirányító Bizottság *októberi ülésén* áttekintette az azonnali fizetés projekt státuszát. Dr. Iszály Mónika, a projekt Giro oldali vezetője ismertette a projekt állását, a menetrendet, a feladatokat valamint az elfogadott változás igényeket, (a likviditáskezelési funkció végleges kialakításához érdemi támogatást nyújtott a Bankszövetség Likviditási munkacsoportja is). Januárban a rendszer teljes

tesztelhető funkcionalitása mellett indulnak az üzleti tesztek. A kötelező üzleti teszt május 31-ig tart, fenntartva a tesztelhetőséget június végéig.

Bakati Gábor, az országos projekt vezetője foglalta össze a munkacsoportok előrehaladását, megállapítva, hogy a projekt a tervezett ütemezés szerint halad, a folyamatokban nincs fennakadás. Az év hátra lévő részében a munka három területre koncentrálódik: a projekttel szorosan összefüggő üzleti *folyamatok alapszintű egységesítése* a szolgáltatások közötti átjárhatóság megteremtése érdekében, a *fizetési kérelem* üzleti folyamatának és adattartalmának meghatározására, valamint a *fizetési márka* kialakítására.

A *fizetési kérelemmel* kapcsolatban ki kell emelni a Bankszövetségben létrehozott munkacsoport tevékenységét, akik az őszi folyamán intenzív munkával támogatták a szolgáltatás kialakítását. Az előreláthatóan legnépszerűbb szolgáltatás teljes szabályozottságát az MNB vonatkozó ajánlása elkészültével nyeri el.

Bakati Gábor beszámolt a banki résztvevők felmért felkészülési állapotáról, illetve a késedelmi okokról és kockázatokról. A szereplők több okot jelöltek meg a felkészültségük aktuális állapotával összefüggésben, azonban nem merült fel arról információ, hogy bármelyik szereplő ne tudná teljesíteni határidőre a követelményeket. Elmondta, hogy a tranzakció kezelés képességének megvalósítását a bankok 60 százaléka év végéig tervezi befejezni, a folyamatos rendelkezésre állás biztosítását a szereplők többsége 2019-re ütemezi. Megállapította, hogy a feladatok sűrűsödni fognak a hátralévő időben.

A *bankközi klíringrendszer új árazási modelljét* Dr Selmeczi-Kovács Zsolt mutatta be. A díjválogatás célja az átutalási forgalom növelésének ösztönzése, a díjstruktúra egyszerűsítése, illetve a pénzüintézetek tervezhető pénzforgalmi költségei. A projektcélok alapján az azonnali fizetés elterjedését segítő díjstruktúra kialakítása szükséges. A GIRO eddigi tranzakció alapú díjazásához képest, most éves, szektorszintű elszámolásforgalmi rendszerhasználati díj lesz meghatározva. A csomagárazás alkalmazása során a kiegészítő szolgáltatásoknak nem lesz többlet-költsége. A fizetési kérelem és a másodlagos számlaazonosító használata kvázi ingyenes lesz. A rendszerhasználati díj tartalmazza a küldést, a fogadást, a kiegészítő szolgáltatásokat, és a rendszer használatával kapcsolatos további szolgáltatásokat.

Zajlanak az AFR márka arculatának (névválasztás, a logó vizuális tervezése) előkészítésével kapcsolatos kommunikációs tevékenységek. Az intenzív kommunikáció 2019-ben fog elindulni, a kommunikációs stratégia kidolgozás alatt van.

SWIFT magyar felhasználói csoport tevékenysége

A SWIFT⁵ legnagyobb éves szakmai eseményét, a SIBOS-t követően, annak tematikái szerint került összeállításra a hazai felhasználói és tulajdonosi csoport számára a második féléves ülés napirendje: a GPI⁶ - (azaz a 2020-tól globálisan kötelezően bevezetésre kerülő, a határon-átmenő fizetések gyors és transzparens lebonyolítására kifejlesztett szolgáltatás), „a fizetések felgyorsítása” érdekében a SWIFT által kifejlesztett azonnali fizetési megoldás, aminek megrendelője és első alkalmazója egyébként az ausztrál fizetési rendszer volt, valamint továbbra is súlyponti kérdés a biztonság (cyber security). Az elmúlt évtől kötelezően, évente megismétlendő CSP⁷, illetőleg a KYC-SA⁸ által előírt követelmények teljesítése, amellyel kapcsolatban 2018. december 31-ig kellett elvégezni a tagok részére előírt feladatokat. A jövő évben is folytatódik a SWIFT 2020-ig tartó stratégiájának végrehajtása, a pénzforgalommal összefüggő üzenetek ISO 20022 szabványra történő migrációja.

⁵ SWIFT: Society for Worldwide Interbank Financial Transfer

⁶ GPI: Global Payment Initiative

⁷ CSP: Customer Security Programme

⁸ KYC-SA: Know Your Customer – Self Attestation

EPC éves Közgyűlés fontos döntései

Az EPC⁹ decemberi közgyűlése első részében jelentős szervezeti és személyi kérdésekben döntött, majd a Főtitkár elnökségi beszámolójában bemutatta az ERPB¹⁰-hez kapcsolódó tevékenységeket és az EPC részvételét az ERPB különböző munkacsoportjaiban - így az EIPP¹¹, SCTInst¹² Fizetési kérelem, Fizetés kezdeményezési és API access scheme kérdéseivel foglalkozókban. Ismertette az Elnökség szeptemberi stratégiai ülésének fő témáit, kiemelve, hogy a szervezet Alapszabályának felülvizsgálatára már 2019-ben sor kerül. Ezen kívül röviden beszámolt a SEM¹³ WG vezetője a szabálykönyvek frissítéséről és az átutalásokhoz kapcsolható információk piaci igények szerinti módosításáról, illetve annak 2019-től opcionális alkalmazásba állításáról. A mobil fizetésekkel kapcsolatban elhangzott, hogy nyilvános konzultációra bocsátották a „White paper on non-NFC Mobile Card-based proximity Payments” című anyagot és összefoglalta a „Mobile Initiated SEPA Credit Transfer”-rel (ideértve az SCTInst is) kapcsolatos folyó munkát.

A főtitkár ismertette a 2019-es munkatervet és költségvetést is. Az EPC tagságának változása ellenére a tagsági díj változatlan maradt a MODUL1-ben, amelyben a Bankszövetség érintett. Tagbankjaink jellemzően az SCT és SDD core modellben érintettek; ezek éves részvételi díja 213€, illetve 314€ összegben került megállapításra, a SCTInst modellbeli részvétel 2019-ben is díjmentes. 2019-ben az éves részvételi díjak felülvizsgálatra kerülnek.

SEPA SCTInst egy éve és TIPS

Újabb elemmel bővült novemberben a SEPA infrastruktúrája. Az ERPB felkérésére az EPC által kidolgozott első pán-európai azonnali euro átutalási modell (SCTInst) 2017 októberében kezdte meg működését. Már induláskor több mint ötszáz aktív pénzforgalmi szolgáltató – alapvetően hitelintézet – tagja volt, amelyek száma 2018 év elején már meghaladta az ezret és az év folyamán – a TIPS indulásakor – már több mint kétezer résztvevőt számlált.

A TIPS¹⁴, az ECB¹⁵ által kialakított, kifejezetten az azonnali euró fizetések jegybankpénzben történő kiegyenlítését végző rendszer, illetve szolgáltatás 2018 novemberében indult el. Így már két olyan rendszer is működik, amely összeurópai szinten képes a kisösszegű fogyasztói, jelenleg 15 ezer eurót meg nem haladó – akár határon átmenő átutalások 10 másodpercen belüli végleges kiegyenlítésére. (A másik ilyen elszámolási és kiegyenlítési mechanizmus az EBA¹⁶ által működtetett RT1 rendszer.)

Az ECB a teljes költség megtérülés elvét alkalmazza a TIPS működtetése során, mindazonáltal csatlakozási és fenntartási díjat nem számít fel számlavezetettjei terhére. Új szolgáltatását kezdeményezett tranzakciónként 0,0002€-ért nyújtja az első két évben úgy, hogy az általa vezetett érintett számlákon, a számlánként lebonyolításra kerülő első 10 millió tranzakció után nem számol fel díjat 2019 végéig.

A szolgáltatáshoz elsőként Spanyolország, Németország és Franciaország pénzforgalmi szolgáltatói csatlakoztak, kihasználva a lehetőséget, hogy innovatív fizetési megoldásokkal is segítsék a szolgáltatás tömeges igénybe vételét és felfuttatását.

Az ECB által kifejlesztett szolgáltatás egyébként alkalmas az euró mellett más EGT tagállam valutájában is kiegyenlítési szolgáltatást végrehajtani. Sem a modellnek, sem a kiegyenlítési rendszernek hazai tagja még nincs.

⁹ EPC: European Payments Council

¹⁰ Euro Retail Payment Board

¹¹ EIPP: Electronic Invoice Presentment and Payment

¹² SCTInst: SEPA azonnali átutalás

¹³ SEM WG: Scheme Evolution and Maintenance Working Group

¹⁴ TIPS: TARGET Instant Payment Settlement

¹⁵ ECB: European Central Bank

¹⁶ Euro Banking Association

924/2009 rendelet – a cross-border tranzakciók díjszabályozása

Az első negyedév végén kezdődött meg az EU Bizottságának a 924/2009 EU rendelet módosítására vonatkozó javaslatával kapcsolatos jogalkotási munka. Az eredeti javaslat két elemet tartalmaz. Az egyik szerint 2019. januártól az eurózónán kívüli tagállamok fizetési szolgáltatóinak ugyanolyan díjat kell felszámítani az euró átutalásra, mint ami a vele megegyező értékű nemzeti valutában lebonyolított fizetésekre felszámított díj. A másik a fizetési kártya használatra vonatkozik, mégpedig az ún. dinamikus valuta konverzióra (DCC), amikor a POS¹⁷ és ATM¹⁸ használatkor a szolgáltatóknak a fogyasztó számára transzparensten biztosítani szükséges minden díjat és árfolyamot, aminek birtokában az eldöntheti a kártyahasználat helyén, hogy az adott helyi pénznemben vagy a kártyája kibocsátási pénznemében kívánja a fizetést végrehajtani. Ez utóbbi követelményre a javaslat szerint 3 év alatt kellett volna felkészülni a szolgáltatóknak.

Kezdetben a Bolgár Elnökség, majd azt követően az Osztrák Elnökség alatt több hivatalos csatornán és nemzetközi együttműködés keretében kíséreltük meg a rendelet módosítási javaslatainál a bankszektor észrevételeit láttatni – többek közt azonos elbánásmódot kérve az Unió többi országával. Az EU illetékes szervei viszont éppen törekvéseinkkel ellentétes véleményüknek adtak hangot a jogalkotási folyamatban. Érveink az Osztrák Elnökség végére találtak érdemben meghallgatásra. A tárgyalásoknak már az első ülésén figyelembe vételre kerültek a szabályozás körére és a díjazonosság, illetve a DCC bevezethetősége időszükségletére és utóbbi technikai megvalósíthatóságára vonatkozó érveink.

Végül a 2018. december 19-én a COREPER II által elfogadott rendelettervezet több ponton a szektor javaslatait figyelembe vevő eredménnyel zárult. A román elnökség alatt januárban még folytatódik a technikai – tisztázó jellegű, tartalmi kérdéseket nem érintő – munka. A megállapodás értelmében az átutalások díjazonosságára vonatkozó szabályt 2019. december 15-től, a DCC-hez kapcsolódóakat pedig további egy évvel később kell elkezdni alkalmazni tagbankjainknak.

Bankkártya aktualitások

Az MNB 2018. december 15-én publikált, legutóbbi adatai szerint 2018. harmadik negyedévében töretlenül folytatódott a fizetési kártyás forgalom bővülése; tovább nőtt a fizikai kártyaelfogadóhelyek száma (118 ezer elfogadóhely, 145 ezer terminál), és jelentősen, közel negyedével bővült a magyarországi kártyás vásárlási forgalom (199 millió darab vásárlási tranzakció, 1396 milliárd forint összértékben), amelynek már 70 százaléka bonyolódott a gyors és korszerű érintéses technológia használatával. A hazai kibocsátású fizetési kártyák száma 95 ezer darabos növekedéssel 9,2 millió darab volt a 3. negyedév végén.

A Bankkártya munkacsoport folyamatos figyelemmel és információkkal támogatja a tagok PSD2 felkészülését - bankkártyás szempontból kiemelve az erős ügyfélhitelesítés bevezetését, valamint a 924/2009 EU rendelet módosítását – különösen a DCC (azonnali árfolyam) szolgáltatás bankkártyás vonatkozásaira tekintettel, továbbá az EU szabályozási módosítását az Interregional Interchange Fee-re vonatkozóan. Emellett több kérdésben konzultált a negyedévben a munkacsoport a bankkártyás csalásokat, hamisításokat, fraud eseményeket vizsgáló hatóságokkal és a kártyatársaságok illetékeseivel, továbbá az EAST információk segítségével nyomon követjük a külföldi fraud kitettséget és eseményeket, valamint a Nézőpont Intézet előadásán és kerekasztal beszélgetésén keresztül foglalkoztunk a pénzforgalmi folyamatok készpénzmentesítésével.

A SZÉP kártyával kapcsolatos fejlemények

A vonatkozó, 2018. április 20-án megjelent Kormányrendelet úgy módosította a Széchenyi Pihenő Kártya szabályozását, hogy a SZÉP kártya kibocsátása pénzforgalmi szolgáltatásnak számít.

¹⁷ POS: Point of Sale

¹⁸ ATM: Automated Teller Machine

A leginkább költségkímélő átállás megvalósítása érdekében egyeztetéseket folytattunk és folytatunk a Pénzügyminisztériummal és a Magyar Nemzeti Bankkal.

Az eddig elért eredmények:

- A Minisztérium által kiadott állásfoglalás értelmében a PSD2 erős ügyfél-hitelesítést szabályozó RTS-ének kivételszabálya alkalmazható, így lehetőség van a jelenleg használt SZÉP kártyák további használatára.
- A Kormányrendelet módosítása szerint az átállást 2018. november 30. helyett 2019. január 5-ig kell végrehajtani.
- A jelenlegi rendszer átalakítása a munkáltatókra magasabb Pénzügyi Tranzakciós Illeték (PTI) kötelezettséget jelentene, ezért javasoltuk a SZÉP kártya számlára való utalás PTI mentességét. A vonatkozó törvény módosítása megtörtént, és az érintett SZÉP kártya kibocsátók kidolgoztak egy olyan szabályrendszert, amely egyszerűsíti a PTI mentesség megoldásának kialakítását az utaló bankoknál.
- A Kormányrendelet értelmében a SZÉP kártyához tartozó számla korlátozott rendeltetésű fizetési számlának fog minősülni, így ezen a számlán nem lehet hatósági átutalást kezdeményezni. Ennek érdekében a bírósági végrehajtásról szóló törvény (Vht) módosításra került.¹⁹
- A felkészülés során felmerültek olyan kérdések (mint például: egyenlegek kezelése a tranzakció korrekciók során; illetve öröklés esetében a lejáratú idő és az örökös által megadható alszámla típusok), amelyek tisztázása érdekében a Minisztérium állásfoglalását kértük. Válaszul megkaptuk azokat az irányelveket, melyeket követhetnek a SZÉP kártya kibocsátók.

A készpénz kereskedelem fejlesztése

A negyedik negyedévben a bankközi készpénz-kereskedelem fejlesztését célzó Megvalósíthatósági Tanulmány (MVT) elkészítése keretében további 6 IT fejlesztő cég is megkeresésre került ajánlatkérés céljából. Összesen 9 IT fejlesztő céggel került sor tárgyalásra, a cégek többsége ajánlatot is adott. Ezen ajánlatok kiértékelésére a következő negyedév elején kerül sor a felkért banki szakértői által.

VIII. Adózás, számvitel

Adózás

A Parlament honlapján 2018. október 19-én jelent meg az adótörvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/2931). A javaslattal kapcsolatban benyújtottuk a Pénzügyminisztériumhoz tagbanki szakértőink észrevételeit. Kiemelt témakör a nettó finanszírozási költségek társasági adóalapban történő érvényesíthetősége volt, amelyre az adóelkerülés elleni EU irányelv (2016/1164) átültetése miatt volt szükség. A Társasági adótörvény a 2019-es adóévtől lehetőséget biztosít a csoportos társasági adó alanyiság létrehozására. A bankszövetségi javaslat elsősorban a technikai részletekre és a veszteségelhatárolás szabályaira vonatkozott. Pontosítási javaslatunk legfőbbjét figyelembe vették a végleges törvényszövegben.

A pénzügyi tranzakciós illetékről szóló 2012. évi CXVI. törvény (továbbiakban: Pti. tv.) 2019. január 1-jétől hatályos 3. § (4) r) pontjával kapcsolatban jeleztük a Pénzügyminisztériumnak, hogy technikailag nem látjuk kivitelezhetőnek a végrehajtást, és módosító szövegjavaslatot is küldtünk. A Pti. tv. szerint 2019. januárjától nem kell illetéket fizetni a természetes személyek kincstárnál vezetett állampapír-forgalmazás érdekében igénybe vett ügyfélszámlája és más számlavezetőnél vezetett fizetési számlája között lebonyolított fizetési műveletek után. A mentes műveletek körének meghatározása két okból sem lehetséges. Egyrészt a MÁK rendszerében jellemzően központi számlákra történik az

¹⁹ Ld. az V. fejezetet

utalás, ahonnan a MÁK a közleményben szereplő azonosítók alapján továbbítja a beérkezett összegeket az egyéni ügyfélszámlákra. A központi számlára történő utalás alapján nem teljesíthető a törvényben előírt feltétel. Másrészt a számlavezető pénzintézetnek nincs információja arról, hogy a MÁK-nál vezetett célszámla magánszemély tulajdonában van-e és ha igen, akkor az átutalást kezdeményező fél megegyezik-e a MÁK ügyfélszámla tulajdonosával. A módosítási javaslatunkban azt kértük, hogy a természetes személyek fizetési számlája és a kincstár által állampapír-forgalmazás érdekében vezetett számla közötti tranzakciók kerüljenek mentesítésre, és hogy a módosított rendelkezést már 2019. január 1-től lehessen alkalmazni.

2018. negyedik negyedévében is lehetőséget biztosított az Adóhatóság, hogy véleményezzük a bankszektort érintő adatszolgáltatási és adóbevallási nyomtatványait. Sok észrevétel érkezett a pénzügyi tranzakciós illeték és a pénzügyi szervezetek, valamint a forgalmazók és a befektetési alapok különadójáról szóló bevallásokhoz. Az Adóhivatal kérdésünkre megerősítette, hogy nem kell tájékoztató adatot szolgáltatni a 20 000 forintot meg nem haladó lakossági átutalásokra vonatkozóan. Ez az információ jelentősen egyszerűsítette a tagbanki fejlesztéseket.

Adatszolgáltatás

OBA TB és KBB adatszolgáltatási fejlemények

Az új Teljes Betétállománnyal (TB) összefüggő bankszövetségi javaslatokkal kapcsolatban 2018. december 5-én egyeztetést tartottunk az adatszerkezetről tagjaink és az OBA részvételével. Az egyeztetés nem vezetett eredményre, az álláspontok nem közeledtek. Az OBA 2019. március 18-ig várja a TB adatmodellhez kapcsolódó tagbanki véleményeket.

2019. évi MNB adatszolgáltatási rendeletek

Szeptember elején az MNB konzultációs napot tartott a 2019-es rendeletekről, amelyekről több egyeztetést követően észrevételeket, javaslatokat küldtünk. Ezek figyelembevételével 2018. november közepén tették közzé a végleges 2019-es rendeleteket.

Egy éves előkészítő munkát követően a HITREG rendelet kihirdetésre került 2018. november 13-án. Az MNB korábbi tájékoztatásával összhangban a rendelet előírásai alapján első alkalommal 2019-ről 2020. február 17-én kell majd adatot szolgáltatni.

IX. Bankszövetségi fejlemények

Nemzetközi kapcsolatok

EMMI

A Magyar Bankszövetség 2017 óta tagja az Európai Pénzügyi Intézetnek (EMMI). 2018 decemberében a Bankszövetség főtitkárát megválasztották az EMMI igazgatósági tagjává, aki így az EMMI történetének első közép-európai igazgatósági tagja. Az új tisztség betöltése olyan szempontból is jelentős, hogy az EMMI a közeljövőben készül bevezetni új hibrid módszertanát az európai irányadó bankközi kamatláb (Euro Interbank Offered Rate – EURIBOR) meghatározására. Ennek előkészítése már 2013 óta folyik, tesztelési időszaka nemrég zárult le. Az EMMI által kitűzött átállási feladatok jelentős szakmai munkát igényelnek, melyhez 2018. decemberétől kezdődően a Magyar Bankszövetség főtitkára is aktívan hozzájárul.

V8 találkozó, Varsó

2018. november 13-14-én került megrendezésre Varsóban, a Lengyel Bankszövetség szervezésében az ún. "V8", kibővített visegrádi országok bankszövetségeinek regionális egyeztetése.

A résztvevő országok gazdasági helyzetének és főbb banki témáinak ismertetése mellett kiemelten, illetve előadásokon keresztül esett szó a külföldi tőke stabilizáló és gazdasági szerepéről a Közép- és Kelet-Európai országok bankszektoraiban, valamint az aktuális EU-s szabályozásokról és a devizahitel kérdéskör kezelési gyakorlatairól, továbbá a kiberbiztonság kihívásairól. Döntés született arról is, hogy a következő V8 eseménynek 2019 tavaszán Budapest ad otthont – kapcsolódva a Bankszövetség 30 éves fennállásának jubileumi rendezvénysorozatához.

CECBC konferencia

A Magyar Bankszövetség és tagintézményei kezdeményezésére 2018. november 22-23-án, Budapesten került megrendezésre a Közép Európai Jelzáloglevél Konferencia (CECBC²⁰). A konferencia főszervezője a német Jelzáloglevél Kibocsátó Egyesület (Verband deutscher Pfandbriefbanken; VdP) és a Magyar Bankszövetség volt, valamint a Magyar Nemzeti Bank is segítette a rendezvény szervezését többek közt a konferencia helyszín biztosításával. A konferencia kiemelt témája volt a „covered bond” uniós szabályozási csomag, amelyet 2018 márciusában publikált a Bizottság. A konferencia időpontjában már egy előrehaladott parlamenti és tanácsi szövegváltozat is rendelkezésre állt, amelyet a hazai és külföldi felügyeleti hatóságok, szabályozó és piaci szereplők megvitattak. A napirenden szerepelt még a digitalizációs vívmányok és kihívások, valamint Közép-Kelet Európa piacfejlesztésének lehetséges eszközei is.

Kommunikációs statisztika és aktualitások

2018 negyedik negyedéve kommunikációs szempontból kifejezetten aktív, rendszeres sajtóérdeklődéssel kísért időszaknak mondható. Statisztikáink szerint a negyedév során az online sajtóban mintegy 471 esetben szerepeltünk, 62 nyomtatott híradás és az elektronikus médiumokban való 41 megjelenés mellett. Összességében a negyedév során a Magyar Bankszövetség mintegy 576 említéssel szerepelt a magyarországi médiumokban. A három hónap alatt több interjúval és nyilatkozattal reagáltunk a sajtót és a közvéleményt foglalkoztató banki témákra. A negyedév főbb aktuális kommunikációs témái voltak a kártya- és ATM-biztonság, a szakmai aktualitások közül a PSD2 SCA bevezetésének és alkalmazásának bankszektorra vonatkozó kérdései, valamint a lakossági hitelezés, ezen belül is a lezárt devizahitelezés és a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitelek témaköre. A kibervédelemmel kapcsolatos fogyasztói tudatosság növeléséért az ORFK-val, az NNI-vel és a Nemzeti Kibervédelmi Intézettel csatlakoztunk az európai kezdeményezésű kommunikációs kampányhoz, tájékoztató anyagokkal és a hatóságokkal közös több sajtóeseményen keresztül.

Pénz7 – a 2018/19-es tanév előkészületei

A 2018/2019-es tanév rendjében meghirdetett pénzügyi és vállalkozói témahéten, vagyis a Pénz7 programban, immár ötödször vehetnek részt az iskolák. A 2019. február 25. és március 1. között megrendezésre kerülő témahetet állami, piaci és civil szervezetek is támogatják. A program 2014/2015. tanév óta az European Money Week és Global Money Week nemzetközi kezdeményezésekhez csatlakozva kerül megrendezésre. A szervezői kör - a Bankszövetség mellett az EMMI, PM, Pénziránytű Alapítvány, ITM és a JAM a szervezőpartnerek - 2018. november 23-án írták alá sajtónyilvános keretek között a 6 oldalú együttműködési megállapodást az ITM-ben. Az idei kiemelt témakör a befektetések, megtakarítások. A 4 korosztálynak készült pénzügyi tananyagok szakmai lektoráláson (banki ill. pedagógiai – OFI) mentek át, és próbatanítások biztosítják a példaértékű szakmai színvonalat. Részletes óratervek, webináriumok, e-learning anyagok segítik a felkészülést. Decemberig több száz iskola regisztrált a programra, amikor megkezdődött az önkéntesek szervezése. A Bankszövetség meghatározó célkitűzése 2018-19-re, hogy országszerte ismét mintegy 400 fős szakmai önkéntes csapat jelenlétével támogassuk a Pénz7 eseményeit. A

²⁰ Central European Covered Bond Conference

Tagintézmények Kommunikációs vezetőit folyamatosan tájékoztatjuk a Pénz7 előkészületeiről, a bekapcsolódási lehetőségekről.

Az előzőekben nem említett munkabizottságok, munkacsoportok

- *Új munkacsoport létrehozása: Családokat támogató munkacsoport*

A Kormány célja, hogy a családközpontú, demográfiai szempontokat szem előtt tartó gondolkodás az élet minden területén – politikában, oktatásban, gazdaságban, tudományos világban – megjelenjen, ezért számos intézkedést tett és tesz a cél elérése érdekében. A családtámogatással összefüggő kormányzati intézkedések felelőse dr. Novák Katalin, az EMMI államtitkára. Továbbá, többek között a költségvetési szempontok miatt, az EMMI folyamatosan együttműködik a Pénzügyminisztériummal.

A Magyar Bankszövetség támogatja a Kormány családpolitikai célkitűzéseit, amellyel összefüggésben az elnökség a tagjainak egyhangú döntése alapján, a 2018. szeptember 3-i ülésén határozott a Családokat támogató munkacsoport felállításáról. A munkacsoport célja a demográfiai fordulat segítése és a családok szektorszintű támogatása. Alakuló ülését 2018. december 6-án tartotta, amelyen a Bankszövetség tagintézményeinek a HR és a retail területekről delegált kollégái, valamint a Pénzügyminisztériumnak, az Emberi Erőforrások Minisztériumának, illetve a Kopp Mária Intézet képviselői vettek részt, és amelyen kinevezésre került a munkacsoport elnöke, valamint meghatározásra kerültek a munkacsoport feladatai.

- *Agrár munkabizottság*

A bizottság a negyedév során egyeztetett az Agrárminisztérium (a továbbiakban: AM) képviselőjével a Vidékfejlesztési Program (a továbbiakban: VP) végrehajtásáról a 2018. novemberi állapot szerint, többek között a megjelent pályázatokról, a pályázható felhívásokról, a kötelezettségvállalásról, a kifizetett támogatások összegéről, valamint megemlítésre került az Európai Bizottság javaslata a Közös Agrárpolitika 2020 általános feltételeire vonatkozóan is.

A Magyar Államkincstár (a továbbiakban: MÁK) a bizottság megkeresésére megküldte állásfoglalását a VP terület és állatlétszám alapú támogatások kifizetéseire vonatkozóan. A 2018-ban beérkezett kifizetési kérelmek vonatkozásában tájékoztattak, hogy az előleg- és részki fizetést követően fennmaradó végki fizetéseket folyamatosan, de legkésőbb 2019 márciusáig tervezik teljesíteni. Ugyanakkor megjegyezték, hogy a MÁK-on kívülálló okokból ezt követően esetlegesen fennmaradó egyes kérelmek kifizetését legkésőbb 2019. június 30-ig tervezik eljuttatni az érintett gazdálkodókhoz.

Továbbá ebben a negyedévben egyeztetés folyt a Közraktározás-felügyelet és a Közraktározási Szövetség képviselőivel a közraktározási piac tavalyi évre vonatkozó jelentés kiértékeléséről, a közraktári piac jelenlegi helyzetéről és a Közraktári Szövetség idei évi célkitűzéseiről.

- *Belső ellenőrzési munkacsoport – benchmarking felmérés*

Egy egyeztetett kérdőív alapján a munkacsoport benchmarking kutatást végzett az alábbi témakörökre koncentrálna:

- A tagintézmények belső ellenőrzési területeinek teljes létszáma; azon belül is a központi és a hálózati ellenőrzési feladatokat ellátó kollégák, a módszertani szakemberek, valamint az IT auditorok illetve a vezetők száma és aránya;
- A belső ellenőrzési terület létszámának aránya a hitelintézetben belül;
- A belső ellenőrzési területek által végzett, de nem a core tevékenységhez kapcsolódó fontosabb feladatok feltérképezése (MNB kapcsolattartás, szabályozási feladatok, szabályzatok véleményezése/jóváhagyása, operatív feladatok, csalás megelőzés);
- Milyen bizottság munkájában, milyen joggal vesz részt a belső ellenőrzés;
- A belső ellenőrök által megszerzett minősítések (CIA, CISA, CISM stb.).

A kutatásban a munkacsoport tagjainak több mint fele, 15 tagintézmény vett részt, a nagyobb intézmények szinte kivétel nélkül. A kutatás eredményeit a tagok a 2018-ban tartott utolsó

munkacsoporti ülésen részletesen megtárgyalták, és kiegészítették a fiókhálózatok, és az ügynökhálózatok, valamint a kiszervezett tevékenységek gyakorlatának megbeszélésével.

- *Digitalizációs munkacsoport*

A munkacsoport az e-Személyi igazolvány lehetséges banki használati lehetőségével kapcsolatosan egyeztetett az IdomSoft Zrt-vel. 2018-ban a Nézőpont Intézet „Gazdaságfehérítés” témakörben készpénzmentesítő javaslatokat tartalmazó tanulmányt készített, melynek célja a magyar gazdaság további fehérítésének támogatása. A munkacsoport más bankszövetségi munkacsoportokkal (Bankkártya, Pénzforgalmi, SEPA) együttműködve meghívta és felkérte a Nézőpont Intézet szakértőit, hogy mutassák be a felmérés részleteit.

- *IT Biztonsági munkacsoport*

Az MNB véleményezésre megküldte „a közösségi és publikus felhőszolgáltatások igénybevételéről” szóló ajánlás tervezetét, amely az EBA által kiadott, a felhőszolgáltatóknak történő kiszervezésről szóló ajánlásainak az átültetését célozza, illetve felváltja az MNB korábbi, a közösségi és publikus felhőszolgáltatások igénybevételéről szóló ajánlását. Az új ajánlás tervezett szövegéhez tett módosítási javaslataink és azok indoklása az MNB részére megküldésre kerültek.

- *GIRO Bankszámla-váltás*

A pénzforgalmi szolgáltatóknál végzett ellenőrzések során a MNB kifogásolta, hogy a GIROBankváltás szolgáltatáshoz kapcsolódó dokumentumokban a fizetési számlaváltásról szóló 263/2016. (VIII. 31.) Kormányrendeletben biztosítottnál jóval szélesebb az elutasítási okok száma. Az MNB álláspontja szerint az indokok számát jelentősen csökkenti szükségessé.

A pénzforgalmi szolgáltatók a Magyar Bankszövetséggel és a GIRO Zrt.-vel együttműködve megvizsgálták a jelenleg használt visszautasítási indokokat, és az MNB által szorgalmazott három indokon túlmenően további indokok megtartását, illetve azok átfogalmazását, pontosítását javasolták. Az MNB állásfoglalása alapján a GIRO Zrt. módosításokat eszközölt az GIROBankváltáshoz kapcsolódó alkalmazásban..

- *JZB Ingatlanértékelési munkacsoport*

Egy lehetséges, MNB által kezelt ingatlan adatbázis megteremtésének, valamint a helyszíni szemle nélküli értékbecslés alkalmazásának lehetőségéről folytatott egyeztetést a Munkacsoport, egyúttal elkezdte felmérni a lakóingatlanok területi redukálása egységes alkalmazásának lehetőségét is. GDPR és versenyjogi szempontból is véleményezésre került a vagyoneértékelői szakértői névjegyzékre vonatkozó korábban kialakított koncepció. A Munkacsoport áttekintette a releváns jogalkotási folyamatokat és tájékoztatást kapott a lakossági hitelezést érintő, de értékbecsléssel összefüggő korábbi jogszabály módosítási javaslatok állásáról, az ingatlan-nyilvántartási célú földmérési és térképészeti tevékenység részletes szabályairól, továbbá egyeztetés volt a közel nulla energiaigényű ingatlanokra vonatkozó szabályozás kapcsán is.

- *JZB Jogi és Tőkepiaci munkacsoport*

A hitelintézetek forint lejáratí összhangjának szabályozásáról szóló MNB rendelet (JMM) módosítása tárgyában a Magyar Nemzeti Bank több körben egyeztetett a Magyar Bankszövetség érintett munkacsoportjaival, és az MNB rendelet szövege 2018. év végén véglegesítésre került.

A negyedik negyedévben az Európai Tanács elfogadta az általános megközelítést a fedezett kötvényekről szóló uniós jogszabálycsomagban, valamint az Európai Parlament mandátuma is elfogadásra került, így novemberben megkezdődött az Európai Bizottsággal bevonásával a tárgyalás. A munkacsoport részt vett az Európai Fedezett Kötvény Tanács (ECBC) nemzeti álláspontokat tartalmazó uniós anyagának elkészítésében, amely az egyes EU intézmények szövegjavaslataihoz érkezett észrevételeket egységesíti.

A munkacsoport kezdeményezésére és aktív szerepvállalásával megrendezésre került a Közép-Európai Fedezett kötvény konferencia november 22-23-án.

- *KKV munkabizottság*

A KKV bizottság és a Jogi munkacsoport konzultációt tartott a NISZ Nemzeti Infokommunikációs Zrt. képviselőjével, mivel előző negyedévben a Cégkapu szolgáltatás továbbfejlesztéseinek eredményeképpen a Cégkapun új jogosultságkezelési funkciók lettek elérhetőek. Ennek köszönhetően az egyes küldeményekhez hozzáférési jogosultság rendelhető, valamint adott felhasználók küldési jogosultsága is letilthatóvá vált. Az egyeztetés célja az volt, hogy a munkacsoporttagok megosszák további fejlesztési javaslataikat, igényeiket valamint felhasználói szintű észrevételeiket a Cégkapu újonnan bevezetett szolgáltatása kapcsán. A bizottsági tagok tájékoztatást kaptak arra vonatkozólag, hogy 2019. január 1-jétől a kötelezett nem természetes személy gazdálkodó szervezetek már a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál (a továbbiakban: NAV) intézhető adóügyekben is kizárólag elektronikusan, a Cégkapun vagy a hivatali tárhelyen keresztül járhatnak el. Ugyancsak 2019. január 1-jétől a NAV a hivatalos küldeményeit az ügyfél Cégkapujára vagy a hivatali tárhelyére helyezi ki.

- *Lízing munkacsoport*

A munkacsoport ülésén egyeztetett a Belügyminisztérium és a Nemzeti Infokommunikációs Zrt. (NISZ) képviselőjével, hogy a jelenlegi okmányirodai ügyintézési folyamat egyszerűsödjön, figyelemmel az elektronikus ügyintézési térben bekövetkezett számottevő változásokra. A megbeszélést követően a munkacsoport elkezdte összeállítani a gépjármű-átírási eljárás jelenlegi folyamatának bemutatását, és javaslatokat tenni a folyamat egyes elemeinek elektronikus útra való terelésére. Az összeállítás folyamatban van, a közeljövőben hivatalos kiküldésre kerül.

A munkacsoport megbeszélést folytatott az Eximbank Zrt. képviselőjével az Exportélenkítő Lízing termék kapcsán. Az ülést követően a munkacsoport többoldalú megbeszélést kezdeményezett a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő képviselőjénél annak érdekében, hogy az Eximbankkal refinanszírozási kapcsolatban álló lízingcégek által felvetett nehézségeket (biztosított foglalkoztatotti igazolás igénylése) megtárgyalják.

- *Okmányos ügyletek*

Az Okmányos Ügyletek munkacsoport ülésén a Magyar Bankszövetség és a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv (TSZSZ) közös útmutatójának kiadását követő tapasztalatok kerültek megosztásra. Az útmutató a TSZSZ szerepét ismerteti az építészeti-műszaki tervezési, építési, és kivitelezési szerződések teljesítésével kapcsolatos bankgarancia-lehívással összefüggő viták esetében. Az egyeztetést követően a munkacsoport javaslatot dolgozott ki a TSZSZ törvény módosítására a mellékkötelezettségek indokoltságát vitató ügyekkel kapcsolatban.

A munkacsoport a TSZSZ, az Innovációs és Technológiai Minisztérium és a Lechner Tudásközpont képviselőjével az E-napló lezárásának gyakorlati problémáit vitatták meg. 2019 év folyamán további háromoldalú egyeztetést terveznek ebben a témában tartani.

Továbbá a munkacsoport javaslatot adott a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara ICC Magyar Tagozatának banktechnikai munkacsoportja megkeresésére az Uniós Vámkódexben is használt kezesség/garancia/biztosíték/összkezesesség fogalmak inkonzisztens fordítása során felmerült kérdéseire.

- *Work-out munkacsoport*

Az Igazságügyi Minisztériumban felállításra került a Fizetéseképtelenségi munkabizottság, amelyben a Bankszövetség is képviselteti magát. A munkabizottság rendszeresen ülésezik és feladata az új fizetéseképtelenségi eljárásokról szóló törvény előkészítése. A fizetéseképtelenségi eljárásokkal, valamint a munkabizottsági feladatokkal összefüggésben a Workout munkacsoport a negyedik

negyedévben rendszeresen ülésezett és az üléseken kialakult álláspontokat és javaslatokat a Bankszövetség képviselte a Fizetésképtelenségi munkabizottsági üléseken.

- Munkacsoporti elnökök választása
 - Az Elnökség novemberi ülésén nevezte ki korábbi aktivitása elismeréseként a *Makrogazdasági Bizottság* elnökének **Suppan Gergelyt (Takarékbank)** egy éves időtartamra.
 - A *Belső ellenőrzési munkacsoport* három éves időtartamra újraválasztotta korábbi elnökét, **Kollár Róbertet (K&H)**. Az elnökség a választás eredményét decemberi ülésén hagyta jóvá.
 - A *Compliance munkacsoport* Sudár Gábor (OTP) helyére választotta meg elnökének három éves időtartamra **Bácsfalvi Andrászt (MKB)**. Az elnökség a választás eredményét decemberi ülésén hagyta jóvá.
 - A *Lízing munkacsoport* Hatvani Dániel (CIB) helyére a munkacsoport ülésén történő szavazással választotta meg elnökének három éves időtartamra **Pfandler Tamást (Budapest Bank)**. Az elnökség a választás eredményét decemberi ülésén hagyta jóvá.

I Globális szabályozás

I.1 Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB²¹)

FSB előkészületek és jelentések a G20 csúcstalálkozóra

A Pénzügyi Stabilitási Tanács októberben plenáris ülést tartott, amelyen áttekintették a **pénzügyi rendszer sérülékenységeit** és megvitatták a **G20 csúcstalálkozóra szánt jelentéseket**.

A **globális pénzügyi rendszer piaci fejleményeit és sérülékenységeit** vizsgálva az FSB szerint kiemelt figyelmet érdemel, hogy (i): a monetáris politika néhány fejlett gazdaságban megfigyelhető normalizálása hozzájárult a pénzügyi kondíciók jelentős szigorodásához a feltörekvő gazdaságok egy részében; (ii) bizonyos eszköz osztályok - sok gazdaságban ideértve a lakóingatlanokat – a túlértékeltség jeleit mutatják; és (iii) a geopolitikai bizonytalanságok is fennmaradtak.

A plenáris ülés értékelése szerint a **kamatlábak visszaugrásakor fellépő kockázatok különösen fontosak**. Az emelkedő kamatlábak és a szélesedő spread-ek megemelik az adósságszolgálatot, ami a vállalati és a szuverén kockázatok újraértékeléséhez vezet, főként a feltörekvő és a fejlődő gazdaságokban.

Az **alapvető (core) pénzügyi közvetítő rendszer sokkal stabilabb**, mint a válság előtt, megerősített tőkével és likviditással. Egyidejűleg a **nem banki pénzügyi közvetítés (NBF²²) megnövekedett**, s - bár hozzájárul a finanszírozás sokszínűségéhez - likviditási és lejárat transzformációt végez, és fokozza a kockázatos eszközök koncentrációját. A kölcsönös függőségek új formái alakultak ki, amelyek bizonyos forgatókönyvek szerint a határokon belül és túl felerősíthetik a kockázatokat. Az FSB rávilágított, hogy a hatóságoknak ki kell használniuk meglévő eszközeiket a stabilitás erősítésére, szükség esetén makroprudenciális tartalékokat (puffereket) képezve.

A plenáris ülés résztvevői az FSB **2019-re és az azt követő évekre vonatkozó munkaprogramját** is megvitatták, beleértve a következő évi japán elnökségnek készítendő anyagokat. A munkaprogram a (i) válság utáni reformok befejezésére és működőképessé tételére, (ii) a reformok bevezetésének a nyomon követésére (monitoring) és értékelésére, és (iii) a pénzügyi rendszer új és keletkező sérülékenységeinek a kezelésére összpontosít.

Az új kezdeményezések között említendő:

- A „túl nagy hogy veszni hagyják” (too big to fail) probléma megoldását célzó reformok hatásainak értékelése, amely 2019 elején kezdődik és 2020-ban fejeződik be.
- A piac töredezettségéből (fragmentáltságából) származó kockázatok kezelését szolgáló módszerek kidolgozására irányuló kezdeményezés.
- A decentralizált pénzügyi technológiák pénzügyi stabilitási következményeit vizsgáló projekt.
- A kiber támadások elhárítását és kezelését segítő, hatékony pénzügyi intézményi gyakorlatok kialakítását célzó projekt, amelyről 2019 közepén jelenik meg helyzetjelentés.

Az FSB a 2018. novemberi Buenos Aires-i **G20 csúcsra az alábbi jelentéseket** készítette és juttatta el:

- A G20 pénzügyi szabályozási reformok bevezetése és hatásai: Negyedik éves jelentés
- Az infrastruktúra finanszírozás pénzügyi szabályozói reformjai hatásainak az értékelése
- Az OTC derivatívák központi elszámolásának az ösztönzését célzó reformok hatásainak az értékelése
- Jelentés az OTC derivatívák kereskedésére vonatkozó adatátadás jogi korlátainak az eltávolításáról

²¹ Financial Stability Board: a pénzügyi szabályalkotás legmagasabb nemzetközi testülete

²² **non-bank financial intermediation**, az FSB úgy határozott, hogy a jövőben következetesen ezt a terminológiát használja az **árnyékbanki tevékenység** (shadow banking) helyett

- FSB akció terv a levelező banki tevékenység csökkenésének a kezelésére - Státuszjelentés
- Kiber lexikon
- Státuszjelentés a klímaváltozással kapcsolatos pénzügyi közzétételi követelményekről
- Státuszjelentés a fontosabb kamatláb benchmarkok reformjáról
- Az adathiányok kitöltésére irányuló G20 kezdeményezés második szakasza (DGI-2²³): Harmadik helyzetjelentés
- 2018-as szanalási jelentés
- A központi szerződő felek (CCPs²⁴) szanalását segítő pénzügyi források és a CCP-k tőkéjének a kezelése szanaláskor: Vitairat

A fentiekén túl az FSB weboldalán az egyes joghatóságok reformok bevezetését bemutató profiljai ([jurisdiction-specific profiles](#)), és a joghatóságok bevezetéssel kapcsolatos válaszaik ([jurisdictions' responses to the IMN survey](#)) is megtalálhatók.

Az FSB októberi plenáris ülése az említetteken kívül az alábbi témaköröket is megtárgyalta:

- Rendszerkockázat a biztosítási szektorban,
- A nem banki pénzügyi közvetítők,
- Az FSB belső folyamatai és az átláthatósága, valamint

áttekintést kapott a többi folyamatban lévő munkáról.

Az FSB új elnökének és alelnökének a megválasztása

Az FSB plenáris ülése 2018. december 2-i hatállyal *három éves időtartamra* Randal K. Quarles-t a Fed kormányzóját és felügyeleti alelnökét választotta meg az FSB elnökének és Klaas Knot-ot a holland jegybank elnökét bízta meg az alelnöki feladatok ellátásával. Abban is megállapodtak, hogy a 2021. december 2-át követő három éves periódusban Klaas Knot lesz az FSB elnöke.

Az FSB tagjai elismerésüket fejezték ki az FSB leköszönő elnökének, Mark Carney-nak hétéves példás elnöki tevékenységéért.

Éves jelentés a G20 vezetőknek a pénzügyi szabályozási reformokról

The FSB az idén negyedik alkalommal készítette el jelentését a pénzügyi szabályozási reformok bevezetéséről²⁵. A G20 csúcshoz prezentált *jelentés a világ vezetőinek a támogatását kéri a közösen elfogadott reformok bevezetéséhez és alkalmazásához és a globális szabályozói együttműködés megerősítéséhez*.

- A szabályozói és felügyeleti testületeknek példát kell mutatniuk a Bazel III reformok még hátralévő részeinek időben történő, teljes körű és konzisztens bevezetésében; így a szanalási rezsimek, az OTC derivatívák és a nem banki pénzügyi közvetítés területén. Ez elősegíti az azonos versenyfeltételeket és a szabályozási arbitrázs elkerülését.
- A hatóságok közötti, határokon átnyúló együttműködés kereteit meg kell erősíteni a bizalom kiépítése és az információk megosztása, a nyílt és integrált globális pénzügyi rendszer megőrzése érdekében.
- A hatóságoknak értékelniük kell, hogy a reformok a célzott hatást érték-e el, be kell azonosítani a számottevő (material) nem szándékolt hatásokat és kezelniük kell azokat, a reform céljainak a veszélyeztetése nélkül.
- A pénzügyi stabilitási hatóságoknak részt kell vállalniuk a kockázatok FSB általi nyomon követésében és készen kell állniuk arra az esetre, ha a kockázatok lényegessé válnak.

A kripto eszközök lehetséges stabilitási hatásai

Az FSB még októberben jelentést publikált a kripto eszközök piacáról, jövőbeni lehetséges pénzügyi stabilitási hatásairól. A jelentés a kripto eszközök és piacaik elsődleges kockázatait – az alacsony

²³ Second phase of the G20 Data Gaps Initiative

²⁴ central counterparties

²⁵ [fourth annual report on the implementation and effects of the G20 financial regulatory reforms](#)

likviditást, az áttételt, a volatilitásból fakadó piaci kockázatot és a működési kockázatokat – értékeli. E jellemzők alapján *a kriptó eszközök nem rendelkeznek a szuverén valuták alapvető tulajdonságaival és nem szolgálhatnak általános fizető eszközként, kincsképzőként (vagyon felhalmozási eszközként), vagy elszámolási egységként.*

A rendelkezésre álló információk szerint a *kriptó eszközök jelenleg nem jelentenek materiális kockázatot* a globális pénzügyi stabilitásra. Ugyanakkor a piaci fejlemények sebességére tekintettel, folyamatos figyelemmel kísérés szükséges, mert a használat további elterjedése a jövőben stabilitási kockázatokat – bizalmi hatások, a pénzügyi intézmények és szabályozók reputációs kockázata, a pénzügyi intézmények közvetlen és közvetett kitétségeből eredő kockázatok, a széles körű fizetési és kiegyenlítési eszközként való használatból eredő kockázatok, valamint a piaci kapitalizációból és vagyoni hatásból származó kockázatok - jelenthet.

A kriptó eszközök olyan szélesebb körű gazdaságpolitikai kérdéseket is felvetnek, mint a fogyasztó- és befektető védelem, a piaci integritást védő erős protokollok, a pénzmosás és terrorizmus elleni küzdelem szabályozása és felügyelete, beleértve az adó elkerülés nemzetközi szankcionálását. (A vonatkozó nemzeti és nemzetközi intézkedések kívül esnek a jelentés hatókörén.)

A nemzeti és nemzetközi szabályozó testületek számos figyelmeztetést fogalmaztak meg a kriptó eszközök kapcsán, felhívván a befektetők figyelmét a vonatkozó kockázatokra. Ugyanakkor a kriptó valuták alapjául szolgáló technológiát²⁶ támogatni kell a pénzügyi trendszer hatékonyságának a növelése érdekében. A hatóságoknak helyes egyensúlyt kell találni az innováció elősegítése és a kockázatok megfelelő kezelése között.

1.2 Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS)

A Bazel III szabályozással kapcsolatos jelentések

A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság 2012 óta rendszeresen publikálja Bazel III reformok hatására a bankok főbb mutatóiban bekövetkező változásokat nyomon követő jelentéseit. Az októberi *monitoring jelentés (results of such exercises)* az első olyan, amely már számolt a 2017. decemberben véglegesített szabályok hatásaival is.

A *Bazel III sztenderdek egyes joghatóságokban való bevezetését* szintén rendszeresen értékeli a Bizottság. A 2018. szeptemberi állapotot tükröző, tizenötödik helyzetjelentés ugyancsak figyelembe veszi a 2017 decemberében hozott fontos döntéseket. A közölt információk az egyes joghatóságok (RCAP²⁷) keretében szolgáltatott válaszain alapulnak. A jelentés a kockázati alapú tőkesztenderdekre, az áttételi rátára, a G-SIBs bankokra, a banki könyv kamatláb kockázatára (IRRBB²⁸), a nettó stabil finanszírozási rátára, a nagy kockázati keretekre, valamint a közzétételre vonatkozó szabályok bevezetését értékeli.

A Bazel III szabályozási reformok bevezetéséről *a G20 vezetőknek készített jelentésben* is beszámoltak. A Bázeli Bizottság irányító testülete, a jegybankelnökök és felügyeleti vezetők grémiuma²⁹ nagy hangsúlyt helyez az elfogadott sztenderdek teljes körű és hatékony implementálására a globális megegyezés szerinti időkereteken belül.

A harmadik pilléres nyilvánosságra hozatali követelmények – felülvizsgált keretek

A BCBS decemberben közzé tette *a felülvizsgált harmadik pilléres nyilvánosságra hozatali követelményeket*. Ezek az előírások a 2015 januárjában és a 2017 márciusában publikáltakkal teljessé teszik a Bazel III szabályozás harmadik pillérét. A harmadik pillér célja *a piac fegyelmező erejének az*

²⁶ distributed ledger technology (DLT)

²⁷ Regulatory Consistency Assessment Programme: a szabályozás konzisztenciáját értékelő program

²⁸ interest rate risk in the banking book

²⁹ Group of Central Bank Governors and Heads of Supervision

érvényre juttatása a felügyeleti nyilvánosságra hozatali követelmények által. A felülvizsgált keretek már tükrözik *2017 decemberben elfogadott, véglegesített Bázeli III szabályokat és lefedik:*

- a hitelkockázatot, a működési kockázatot, az áttételi rátát, és a hitelértékelés kiigazítási (CVA³⁰) kockázatot;
- a kockázattal súlyozott eszközöket (RWAs³¹) banki belső modellekkel és sztenderd módszerrel számítva;
- a kockázat kezelés áttekintését, az RWA-t és az alapvető prudenciális mérőszámokat.

Az aktualizált keretek új nyilvánosságra hozatali követelményeket írnak elő a megterhelt eszközökre és - ha a felügyelet a joghatóság szintjén megköveteli - a tőke elosztási korlátokra vonatkozóan.

A sztenderd véglegesítésénél figyelembe vették a 2018 februári nyilvános konzultáció során a jelentések készítőitől és felhasználóitól kapott válaszokat. Ennek nyomán leginkább a CVA közzétételre vonatkozó előírások karcsúsodtak.

A követelményeket a véglegesített Bázeli III szabályok bevezetéséhez igazodóan, *2022. január 1-től* kell alkalmazni. A megterhelt eszközökre, a tőke elosztásra és a problémás eszközök prudenciális kezelésére vonatkozó nyilvánosságra hozatali követelményeknek a korábbi tervekhez képest egy évvel később, 2020 végétől kell megfelelni.

Az áttételi rátával kapcsolatos nyilvánosságra hozatali követelmények felülvizsgálata

A Bázeli III áttételi rátára vonatkozó szabályrendszere szerint a bankoknak folyamatosan teljesíteniük kell a 3 %-os minimum szintet, a G-SIBs bankoknak a puffer követelményt, valamint a nyilvánosságra hozatali előírásokat. Az áttételi rátára vonatkozó közzétételi követelményt a *bankoknak negyedév végi adat*, vagy a felügyelet hozzájárulásával a *negyedévre vonatkozó átlag* közlésével kell teljesíteniük.

A pénz- és derivatív piacok különböző szegmenseinek megnövekedett volatilitása a jelentési időszakok (negyedév végek) környékén a bankok által végezhető *szabályozási arbitrázs lehetőségére* irányította rá a Bizottság figyelmét. Különös aggodalomra ad okot a pénzügyi kereskedési volumenek jelentési napokon való átmeneti csökkentésében megtestesülő „*kirakatrendezés*” (window-dressing), és az így megnövelt ráták nyilvánosságra hozatala. Ennek kapcsán a Bizottság októberben *hírlevelet* tett közzé, amely leírta, hogy ez a gyakorlat elfogadhatatlan, aláássa a követett gazdaságpolitikai célokat és a pénzügyi piacok működését veszélyeztető kockázatot jelent.

A konzultációs dokumentum - március 13-ig - észrevételeket vár az áttételi rátára vonatkozó jelenleg érvényben lévő - és azokon túlmutató - nyilvánosságra hozatali követelményekkel kapcsolatban; így az értékpapír finanszírozási kitétségek áttételére, a derivatív ügyletek helyettesítési költségére és a jegybanki tartalékokra vonatkozó - napi mértékek átlagolásával számított - negyedéves adatok kötelező közzétételére.

Ezt megelőzően a Bizottság még októberben konzultációt kezdett arról, hogy *az ügyfelek által elszámolt derivatívákat, hogyan kell figyelembe venni az áttételi ráta számításakor*. A jelenlegi gyakorlat esetleges megváltoztatása egyaránt szolgálná a túlzott áttételek kialakulásának az elkerülését, illetve a derivatív ügyletek központi elszámolásának az elősegítését.

Az OTC derivatívák központi elszámolásának ösztönzése

A BCBS és a többi illetékes szabályalkotó hatóság – (az FSB, a CPMI³² és az IOSCO³³) közös témazáró (final) jelentése azt vizsgálja, hogy a G20 szabályozói reformok mennyiben segítették az OTC derivatív ügyletek központi elszámolását.

³⁰ credit valuation adjustment

³¹ risk-weighted assets

³² Committee on Payments and Market Infrastructures: Fizetések és Piaci Infrastruktúrák Bizottsága A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottsághoz hasonlóan a BIS keretében működik.

³³ International Organisation of Securities Commissions: az értékpapír-felügyeletnek nemzetközi szervezete

A jelentés szerint a reformok – különösképpen a tőkekövetelmények, a klíring jogosultságok és margin előírások a nem központilag elszámolt derivatív ügyletekre – elérték céljukat és *ösztözik a központi elszámolást, főként a rendszer szempontból fontos piaci szereplőknél*. Ez egybevág az OTC derivatív piacok komplexitásának a csökkentésére, transzparenciájának a javítására, illetve a piacok sztenderdizálására irányuló célkitűzésekkel. A rendszerszempontból fontos központi szerződő felek (CCPs³⁴) hálózatán túl - a kereskedők, a kiegyenlítési szolgáltatást nyújtók, és a nagyobb, aktívabb ügyfelek esetén az ösztönzők kevésbé erősek.

A jelentés néhány olyan területet is megnevez, amelyen kiigazításra vagy további reformokra nyílnak lehetőségek az eredeti célok szem előtt tartásával.

A stressz tesztelés alapelvei

A Bázeli Bizottság a 2017 decemberében meghirdetett nyilvános konzultációt követően októberben közre adta *A stressz tesztelés alapelvei* kiadványát, amely a 2009-es útmutató helyébe lép. A 2009-ben lefektetett alapelvek a stressz tesztek globális pénzügyi válság során megtapasztalt gyengeségeire kívántak rávilágítani. Azóta a stressz tesztek az egyes joghatóságokban gyorsan fejlődtek és növekvő jelentőségre tettek szert. Az aktualizált alapelvek tekintetbe veszik, hogy a stressz tesztek mára egyaránt jelentik a *banki kockázatkezelés kritikus elemét*, illetve a *bankfelügyelet és a makroprudenciális hatóságok alapvető ellenőrzési eszközét*. A felülvizsgált alapelvek magas szintűek, így az egyes bankokban és joghatóságokban egyaránt alkalmazhatóak, és a stressz tesztek gyakorlatának a fejlődésével is érvényesek maradnak.

Az alapelvek a stressz tesztelés lényegi elemeire – a célokra, az irányításra, a stratégiákra, a folyamatokra, a módszertanokra, az erőforrásokra és a tesztek dokumentálására – összpontosítanak. Valamennyi alapelvet - a bankok és a hatóságok számára egyaránt releváns - rövid leírás követi, majd külön szempontokat adnak meg a bankok és a felügyelet számára. Ezek a bankok esetében a saját belső stressz tesztekre és a bankok által végzett felügyeleti tesztekre, míg a felügyeletknél az általuk elrendelt tesztekre, illetve a bankok által futtatott felügyeleti tesztekben való hatósági részvételre vonatkoznak és a banki belső tesztelési gyakorlatok hatósági felügyeletét is lefedik.

Jelentés a kiber rugalmasságról (rugalmas ellenállási képességről) - sokszínű gyakorlatok

A BCBS decemberben jelentést publikált, amely bemutatja a megfigyelt bankok, a szabályozók és a felügyelet kiber rugalmassági jellemzői és gyakorlatait az egyes joghatóságokban.

A jelentés egy korábbi nemzetközi kutatásban kapott hatósági válaszokon, szakértői véleményeken és a piaci szereplők inputján alapul.

A jelentés *10 alapvető megállapítást* tesz a kiber rugalmasság megerősítését érintően, amelyeket esettanulmányokkal is illusztrál. A kulcsmegállapítások az általános helyzetre, a stratégiára, a kiber kockázat kezelésre, a vállalatirányításra és szervezetre, a munkaerőre, a tesztelésre, a kiber támadásokra adott válaszokra, a metrikákra, az információ megosztásra és a harmadik féllel kapcsolatos kockázatokra vonatkoznak.

A megközelítések sokféleségének a bemutatásával a jelentés segítséget ad a bankoknak és a felügyeletnek a szabályozói környezetben való eligazodáshoz, és hasznos inputot jelent azoknak a területeknek a kijelöléséhez, ahol a Bizottság további munkájára lehet szükség. A jövőt illetően a Bizottság a kiber rugalmasságot *integrálni fogja* a szélesebb működési kockázati keretekbe.

II Európai szabályozás

A negyedik negyedévben a 2019. májusi európai parlamenti választások, az új Európai Bizottság felállítása, valamint a pénzügyi területen napirenden lévő még mindig jelentős számú jogszabály alkotási eljárás miatt új, első (irányelvi és rendeleti) illetve második (delegált irányelvi és rendeleti,

³⁴ central counterparties

valamint RTS és ITS) szintű szabályozás előkészítésének elindítására nem került sor. Az európai uniós intézmények jelentős erőfeszítéseket tettek azonban a nyitott dossziék és a folyamatban lévő eljárások lezárására.

Az Európai Bizottság 2019. évi munkaprogramja

A Bizottság október végén közzétett következő évi munkaprogramja nem tartalmaz olyan új kezdeményezést, amely mélyrehatóan érintené a bankszektor szabályozási kérdéseit. Ezzel szemben a REFIT³⁵ kezdeményezések három új jogszabály-felülvizsgálatot irányoznak elő, amelyek eredményeként előterjesztett szabályozási módosítások közvetlen hatást fognak gyakorolni a pénzügyi szolgáltatók tevékenységére:

- A fogyasztói hitel irányelv és a fogyasztói pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazásáról szóló irányelv értékelése a fogyasztói hitelek piacának működését és a fogyasztói pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazását és értékesítését vizsgálja majd. Ez elsősorban az ügyfélértékelés olyan elemeivel fog foglalkozni, amely az értékesítéshez kötődő információnyújtás részleteit vizsgálja, ideértve a reklámokban megjelenő alapinformációkat, vagy azok hiányát (THM, kamatok, költségek és egyéb fontos tájékoztatások).
- *A felügyeleti adatszolgáltatás célravezetőségi vizsgálata* a felügyeleti hatóságok tekintetében a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó uniós jogszabályokban (például: tőkekövetelmény-irányelv – CRR/CRD IV, a pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv – MIFID/MIFIR, európai piaci infrastruktúra-rendelet – EMIR) meghatározott ágazatközi adatszolgáltatási követelményeket fogja elemezni.
- *A vállalati jelentéstétel célravezetőségi vizsgálata* a vállalati jelentéstételre vonatkozó követelményeket értékeli, ideértve számviteli irányelvet, a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelvet, az átláthatóságról szóló irányelvet és a nemzetközi számviteli standardok (IFRS) alkalmazásáról szóló rendeletet.

A Munkaprogram ezek mellett ambiciózus vállalást fogalmaz meg, hogy a még nyitva lévő banki és Tőkepiaci Unióval összefüggő szabályozási csomagok is lezárásra kerülnek. A lezárandó szabályozások és felülvizsgálatok:

- Kockázatcsökkentő csomag (RRP – részletesen ld. alább);
- A központi szerződő felek (CCP) helyreállításával és szanálásával kapcsolatos felülvizsgálat;
- A tőkekövetelmény rendelet (CRR) nemteljesítő kitételekre vonatkozó minimális veszteségfedezet tekintetében történő módosítása;
- A Tőkepiaci Unió keretében lezárandó témák:
 - A fedezett kötvényekre vonatkozó uniós keretrendszer kialakítása;
 - A befektetési alapok határon átnyúló forgalmazásának megkönnyítése;
 - A közösségi finanszírozási szolgáltatások (crowdfunding) szabályozása;
 - Új páneurópai magánnyugdíj termék (PEPP) szabályozás bevezetése;
 - A befektetési vállalkozások prudenciális szabályozása (IFD, IFR), amely a nem rendszerszinten jelentős befektetési vállalkozások prudenciális szabályait fogja tartalmazni, így kiemelésre kerülnek a tőkekövetelmény szabályozásokból;
 - A kkv-tőkefinanszírozási piacok használatának előmozdítása tekintetében történő módosítások;
 - A CCP-k engedélyezésének, felügyeletének és elismerésének felülvizsgálata az EMIR módosítás keretében;
 - A követelések harmadik feleknek történő átruházásával kapcsolatos szabályozás;

³⁵ Regulatory fitness and performance (REFIT) programme - a Bizottság célravezető és hatásos szabályozásra irányuló programja

- A fizetéseképtelenségi szabályok módosítása (a megelőző szerkezetátalakítás kereteiről, a második esélyről, a szerkezetátalakítási, fizetéseképtelenségi és mentesítési eljárások hatékonyságának növelését célzó intézkedésekről);
- Az európai felügyeleti hatóságok és az ESRB újraszabályozása (melybe a máltai, észt és dán pénzügyi botrányok hatására beillesztésre került a hatóságok ezzel kapcsolatosan kiegészített feladatai és hatáskörei)
- Az európai piaci infrastruktúra-rendelet 2015-ben indult felülvizsgálatával összefüggő módosításainak lezárása;
- A fogyasztók kollektív érdekeinek védelmére irányuló képviseleti eljárásokról készülő új irányelv véglegesítése.

Megállapodás a banki szabályozáscsomagról

November végén előzetes megállapodásra jutottak a trialógus tárgyalófelek a kockázatcsökkentő csomag részleteiről, melyet az EU Pénzügyminiszterek Tanácsa december 4-i ülésén erősített meg. A megállapodás előtt nyitott kérdésekben az alábbi kompromisszum született.

Prudenciális szabályozást érintő kérdések

- A nyugdíjból és munkabérből finanszírozott kölcsönökre a megállapodás szerint, alacsonyabb tőkekövetelmény vonatkozna, tekintettel azok alacsony nemteljesítési kockázatára (75%-ról 35%-ra csökkenhet) bizonyos biztosítékok és kockázatcsökkentő tényezők alkalmazásával.
- A kis, nem komplex intézmények közzétételi és jelentési kötelezettségeit csökkenteni fogják. Az EBA felhatalmazást kap ennek kialakítására, célként ezen költségek minimum 10%-os, de akár 20%-os mértékű csökkentését határozták meg.
- Az NSFR³⁶ mutatót a marginnal fedezett derivatívák, valamint a kereskedelemfinanszírozás és a hasonló rövidtávú kereskedelemfinanszírozási technikák, mint a faktoring, támogatása érdekében átkalibrálják, a repo és a passzív repo ügyletek szimmetrikus kezelése megvalósul.
- Egyszerűsített NSFR (sNSFR) is bevezetésre kerül, amelyet a kisméretű, nem összetett intézmények alkalmazhatnak. Ez kevesebb adat gyűjtését fogja igényelni, azonban ugyanolyan mértékben konzervatív és biztonságos lesz, mint a teljes körű változat.
- KKV támogató tényező: kkv-k számára nyújtott hitelek esetében alkalmazott jelenlegi támogatótényező legfeljebb 2,5 millió EUR összegűre emelése (1,5 millió EUR-ról), amely bizonyos infrastrukturális projektekre is kiterjesztésre kerül.
- A szavatoló tőke előírásokat érintő változások
 - A biztosítási leányvállalatokban fennálló részesedések („dán kompromisszum”): 2024. december 31-ig bizonyos típusú biztosítóknál való részesedéseket nem szükséges levonni.
 - A nyereség, illetve veszteség átruházási megállapodások bizonyos követelmények mellett elismerhetőek lesznek.
 - Az értékminimum-vállalások (MVC) esetében 20%-os hitel-egyenértékesítési tényező lesz alkalmazandó.
 - Egyes immateriális szoftver-eszközök, bizonyos feltételek mellett mentesíthetők lesznek a szavatoló tőke elemekből történő levonás alól. A levonás mellőzésének szabályait egy az EBA által javasolt szabályozástechnikai standardban fogja meghatározni.
- A fenntarthatósági követelményekkel összefüggésben az EBA-t megbízták, hogy készítsen jelentést a „zöld” és a „barna” eszközök prudenciális kezeléséről (a környezeti kockázatot jelentő eszközöket büntető RWA szorzóról).
- Az FRTB³⁷-vel kapcsolatosan jelentéstételi követelményeket vezetnek be az új standardra vonatkozóan, a végleges standardok bevezetésére akkor kerül sor, ha azok nemzetközi szinten is véglegessé váltak.

³⁶ Net Stable Funding Ratio: nettó stabil finanszírozási mutató

- Közbenső uniós anyavállalat (intermediate parent undertaking): az Unióban két vagy több leányintézménnyel rendelkező nagy méretű, nem uniós bankcsoportok számára előírják, hogy hozzanak létre közbenső uniós anyavállalatot, hogy annak keretében konszolidálják az Unióban végzett összes tevékenységüket.
- Az EBA a teljes EU bankszektorra kiterjedő integrált jelentéstételi rendszer kidolgozására is felhatalmazást kapott.

Szanálási szabályokat érintő kérdések

- A MREL előírás megsértése esetén az osztalékfizetéssel összefüggő MDA³⁸ korlátozás 9 hónapos türelmi időt követően lesz alkalmazandó és nem lesz automatikus.
- A moratóriumi eszközök használatának - a nemzetközileg elfogadott - 48 órára korlátozása a FOLF³⁹ megállapítását követően,
- A fizetéképtelen vagy valószínűleg fizetéképtelenné váló, de nem szanálendő intézmények felszámolására rendezett módon, a nemzeti jog vonatkozó rendelkezéseivel összhangban kerülhet sor.
- A nagy összegű eszközértékesítések esetében az új rendelkezések – bizonyos feltételek mellett, előre meghatározott időkereten belül – megkönnyítenék a jelentős nem teljesítő hitelállománnyal rendelkező bankok számára e hitelek olyan módon való leépítését, amely nem érinti a tőkekövetelményeiket.
- A globálisan fontos intézmények esetében a kockázati kitettség érték 27 százalékának megfelelő limitet határoztak meg a MREL átalakítható kötelezettségekre az első pillérben és 30 százalékos korlátot a 2. pillérben, amennyiben a kötelezettségállomány és a szavatoló tőke (TLOF) 8 százaléka ennél magasabb összegű. Amennyiben a szanálási hatóság ennél magasabb követelményt írna elő a helyi szabályozásban, azt indokolnia kell.
- A *MREL instrumentumok lakossági ügyfeleknek történő értékesítésének korlátozása* esetén a tagállamok által választható módon két alternatív lehetőséget adtak meg:
 - A. az 500 000 eurónál alacsonyabb befektetési kapacitású lakossági befektetők az olyan instrumentumokba, amelyek teljes befektetési kapacitásuk 10%-át meg nem haladó értéket képviselnek, csak 10 000 EUR minimális induló összeget fektethetnek be; vagy
 - B. minimum 50 000 euró alapcímletet alkalmaznak (ez kis tőkepiacú ország esetében lehet 10 000 euró)

Az új szabályok a jelenlegi anyagok szerint a hivatalos kihirdetést követő huszadik napon lépnek hatályba és a szokásos gyakorlatnak megfelelően a hatályba lépéstől számított két évet követően kell őket tagállami szinten implementálni.

A Tőkepiaci Unióval (CMU) összefüggő szabályozási folyamatok felgyorsítása

Az Európai Bizottság 2019. évi munkatervében szerepel a CMU-val összefüggésben még folyamatban levő első szintű szabályozások lezárása és hatályba léptetése. Ez a dossziék tárgyalásának státusza alapján összességében kihívást jelentő vállalás. A folyamatok felgyorsítása érdekében a Bizottság november végi kommunikációjában felhívta a jogalkotásban részt vevő intézményeket, hogy a vállalás teljesítése érdekében a részükről tegyék meg a szükséges erőfeszítéseket. Hangsúlyozta, hogy a CMU keretében vállalt 13 szabályozási témából 10 függőben van és ezekből is mindössze 2 (a fizetéképtelenségi eljárásokról és a páneurópai nyugdíjalapokról szóló) tart gyorsan lezárható dialógus szakaszban (előbbi le is zárult év végéig).

³⁷ Fundamental Review of the Trading Book: felülvizsgált kereskedési könyvi szabályozás

³⁸ Maximum Distributable Amount: maximális elosztható összeg

³⁹ Failing or Likely to Fail: fizetéképtelen vagy valószínűleg fizetéképtelenné válik

További folyamatban lévő első szintű szabályozási dossziékkal kapcsolatos fejlemények

- December közepén a Tanács és a Parlament konszenzusra jutott a *fizetéseképtelenségi irányelv módosításával* összefüggésben. A változásokat a hivatalos lapban történő megjelenéstől számított két éven belül szükséges beilleszteni a nemzeti joganyagba.
- A nemteljesítő kitétségekre vonatkozó minimális veszteségfedezet tekintetében történő CRR módosításról december közepén a Tanácson belül is megszületett a konszenzus, így megkezdődhetnek a tárgyalások egyeztetések.

Fontosabb EBA és ESMA szabályozási folyamatok

- Az EBA november közepén véglegesítette a gazdasági visszaesések természetével, súlyosságával és tartamával összefüggő, a belső modell alapú kockázatkezelés alkalmazását kiegészítő szabályozástechnikai standard tervezetét. Ezzel együtt folyamatban van a gazdasági visszaesések időszakában alkalmazandó nemteljesítéskori veszteségráta becsülésével összefüggő iránymutatásának véglegesítése.
- Az Európai Felügyeleti Hatóságok (ESA) közös RTS tervezetet bocsátottak ki december közepén a szabályozott piacokon kívül kötött derivatívák elszámolásával és kockázatcsökkentő technikákkal összefüggésben.
- Ugyancsak december közepén az EBA két iránymutatást adott ki. A nem teljesítő és a leírt kintlévőségek közzétételére vonatkozó ajánlása 2019 végétől hatályos, az értékpapírosítással összefüggésben az STS⁴⁰ kritériumok alkalmazásáról szóló 2019. május 15-től lép hatályba.
- A negyedik negyedév folyamán az EBA több technikai (főként adatszolgáltatással összefüggő) módosítást érintő konzultációt folytatott. Ezeket túl december közepén fontos konzultáció indult a hitelintézetek, befektetési és fizetési szolgáltatók információs és kommunikációs technológiájával összefüggő kockázataikról, a kockázatcsökkentő és irányítási ajánlásokat tartalmazó iránymutatásról. A konzultáció március közepéig tart.
- Az ESMA december közepén a fenntarthatósági követelményeket kielégítő finanszírozással összefüggésben indított több konzultációt, mely érinti a pénzügyi piaci instrumentumokkal (MiFID II) és a befektetési alapokkal összefüggő irányelveket (AIFMD, UCITS⁴¹). A konzultáció 2019. február 4-ig tart.

⁴⁰ STS: simple, transparent and standardised

⁴¹ Markets in Financial Instruments Directive II (MiFID II), Alternative Investment Fund Managers Directive (AIFMD), Undertakings in Collective Investment in Transferable Securities (UCITS)